

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

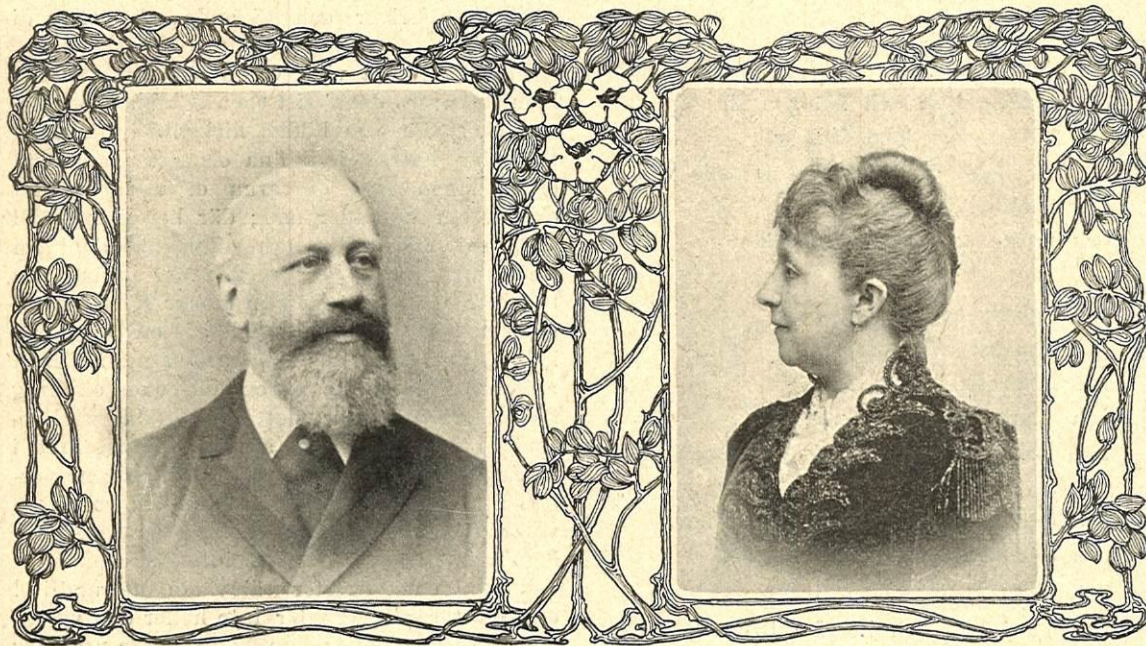
FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET

N:R 46 (829).

LÖRDAGEN DEN 15 NOVEMBER 1902.

15:DE ARG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR: IDUN ..... KR. 6:— IDUNS PRAKTUPLAGA ..... » 8:— IDUNS MODETIDN. MED PL. » 5:— IDUNS MODETIDN. UTAN PL. » 3:—	UTGIFNINGSTID: HVARJE LÖRDAG. LÖSNUMMERPRIS: 10 ÖRE.	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3. REDAKTIONSSEKR.: JOHAN NORDLING.	BYRÅ: 17 BRYGEGREGATAN 17. REDAKTIONEN KL. 10—4 EXPEDITIONEN KL. 9—5. ALLM. TEL. 6147. RIKS 1646.	KOMMISSIONÄRER ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALL- DELES SÄRSKILDT FÖRMÅNL. VILLKOR. STOCKHOLM IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.
---	--	---	---	---

AUGUST RÖHSS.

FRU CAROLINA RÖHSS, FÖDD ZACKAU.

ETT MILLIONÄRSHUS I GÖTEBORG.

NAMNEN UNDER PORTRÄTTEN här-
ofvan tillhöra, det vet hvar man, en
af dessa högt aktade köpmannafamiljer
i handelsstaden vid Göta älf, hvilka
genom sin soliditet och den storartade räck-
vidden af sina många donationer förstått att
med rätta kring det Göteborgska handelsstän-
det gjuta den nimbus, som städse följer rike-
domen, när den vet att som här para sig
med upplysthet samt ett aldrig svikande gentle-
mannaskap och intresse för allmänna och kul-
turella ting.

Inom den Röhss'ka familjen äro dessa egen-
skaper samt kärleken till hemstaden och dess
institutioner — om möjligt — starkare rot-
fästa än inom någon annan af nu mera
kända Göteborgsfamiljer. Så var det — väl-
bekant — inte längesedan som brodern till
den härofvän porträtterade, *Wilhelm Röhss* d. y.,
hugfäste minnet af sin bortgång genom en
imponerande milliondonation till Göteborgs
stad för »höjande af dess handel, kommunika-
tioner och sjöfart» samt genom den icke min-
dre frikostiga gåfvan af det nödvändiga kapi-
talet för ett »Konstslöjds- och industrimuseum»
i Göteborg. Icke långt efteråt hade man —
föregående höst — att notera den storartade
skänken af 350 tusen kr., hvilken den ännu
i lifvet varande brodern, *August Röhss*, gaf till
Göteborgs unga, hoppfullt spirande högskola

i och för upprättandet af de tvänne nya pro-
fessurerna i sociologi och historia därstädes
etc., etc. På så vis har köpmanna- och brödra-
paret Röhss städse under årens lopp supplerat
hvarann — i det hvardagliga köpmannarbetet,
i månhet om sin stad och om det allmänna,
men framför allt: i månhet om höjandet af
sitt eget stånd, *handelsståndet*, hvars stigande
betydelse för fäderneslandets lyckliga framåt-
skridande de framför allt lärt sig känna.

Men så ha de också, bröderna Röhss, midt under
det mest kritiska och växlingsrika nydaningsske-
det uti vår ekonomi och vårt samhällslif haft en
utsikt öfver vårt lands näringar, öfver dess spi-
rande hjälpkällor och öfver helheten af våra exp-
ort- och importförhållanden, som varit få förunnad.

De ha ägt en helhetsöverblick, som ensam för-
klarar den solida, exklusiva, rent handelspatriciska
anda, som med en frihet från allt uppkomlingsspråk
städse legat öfver alla de äldre Göteborgska han-
delshusen och hvilken kunnat drifva dem till sådana
handlingar af allmänanda som dem, hvarför de gjort
sig kända, detta ofta till stark motsats emot
den öfriga handeln i riket, hvilken, rörande sig
jämförelsevis i smått, allt för ofta präglats af för
låga, för ensidiga, för specialiserade synpunkter.

När nämligen bröderna Röhss på midten af
50-talet gjorde sina lärospån — fadern, *Wilhelm*
Röhss d. ä., hade redan förut på 30-talet grundat
en stor förmögenhet jämte den handelsrörelse,
hvilken bröderna sedan från och med år 1860
fortsatte gemensamt under firman »*Wilhelm Röhss*
& Co.» — då, den tiden, var grosshandeln något
helt annat än hvad den är nu med sina täta för-
bindelser, telegramväxlingar, börsnoteringar och
gräshoppssvärmen af agenter, hvilka resa mellan
de olika landen. Hvem som helst kunde inte den

gången slå sig på branschen — endast männen
med de stora kapitalen och män, som insågo och
till fullo kände sitt lands nationalekonomiska re-
surser och behof och jämväl utlandets. Ty det
gällde att tänka merkantilt i stort den gången,
gällde att ha en verklig handelsvetenskaplig bild-
ning, att tänka på eget bevåg och icke som nu
blott balansera mellan raden af färdiggiggande
offerter och beräkningar. Bröderna Röhss togo
exempelvis, med egna fartyg, hem hela laster
af kolonialvaror — storartade företag i sitt
slag, när det gick månader åt, den tiden, till
fraktingen, och de flesta inte rätt gärna på
förhand kunde gissa sig till, i hvilket pris resp.
varor stodo eller kunde komma att stå. Men icke
blott en beaktansvärd del af Sveriges import gick
genom firman »*Wilh. Röhss & Cos.*» händer, den
hjälpde äfven, med sin kännedom om det svenska
upplandets, särskildt Norrlands resurser, väsent-
ligt till med att draga fram i ljuset mängden af
värderika råvaror i landet samt att sedan förmedla
dem till utlandet. Ja, firman ägde äfven väldiga
skogar ända så långt bort som i Finland samt
Pihlava stora ångsåg invid *Björneborg* därsamma-
städes, och i Norrland är *August Röhss* ännu i
dag stor delägare i *Skönviks* riksbekanta trävaru-
aktiebolag. I Bergslagerna invid *Persberg* till-
hörde *Gammelkroppa* stora, nu sålda järnbruk fir-
man — en annan af våra stora exportgrenar, som
bröderna Röhss således hjälpt till att göra frukt-
bärande. *Ahlafors* bomullsspinneri vid *Nohl* uppåt
Götaälven är vidare inom textilindustrien ännu
i firmans besittning o. s. v., o. s. v.

Detta i korthet för att belysa den Röhss'ka
firmans vidtgrenade merkantila intressen och
försänkningar samt dess djupt ingripande be-
tydelse för vår industriella utveckling i dess
största allmänhet — under det gångna half-
seklet.

*

När det därför, med kännedom om denna
den Röhss'ka firmans stora betydelse, härför-
liden lästes i den dagliga Göteborgspressen,
att den gamla, högt aktade firman ämnade
upphöra samt att densamma nu, efter den
ene broderns fränfalle, skulle, hufvudsakligast
i form af bankirrärelse, komma att hädanefter
fortgå enbart i den kvarlevande, *August Röhss*,
namn... hvad var naturligare än att »*Idun*»,
sin plikt likmätigt, skulle skynda att upp-
söka den vördnadsvärde köpmannaåldringen
för att göra skyldig honnör för honom efter
slutadt dagsarbete.

Redan exteriören af den åldrige millionärens
bostad, skuggad af trädplanteringar, vid Gö-
teborgs förnämsta gata, *Kungsporsavenyen*,
gaf det intryck, som sedan under hela besöket
skulle nita sig in än fastare. Huset, inredt
efter engelskt manér och afsedt hufvudsak-
ligast för en familj — så länge *Wilh. Röhss*
lefde, bebodde denne våningen öfver brodern
och har också sedan efterträds af andra släk-
tingar — de bekväma trapporna, parkettera-
de, men eljes utan någon prydnad, den genom-

gedigna, soignerade, men likväl öfverallt modererade lyxen utan alltför många »bibelots» i denna våning, som alltigenom røjde den praktiske mannen, hvilken framförallt »vill ha det bekvämt» hemma hos sig, samt slutligen — den grånade, patriarkaliske ägaren själf, hvilken med den mest vinnande enkelhet ställde sig till disposition, endast helt diskret dröjande vid att »måhända alltför mycket éloger ströddes kring hans person» . . . allt sammanlagdt befastade endast detta intryck af handelspatricier utaf renaste vatten, en soliditet utan minsta spår till uppkomlingsprål, hvilket intryck redan från början slog oss till mötes vid första beröringen med denne den främste af nu lefvande Göteborgsmillionärer.

Lägger man härtill den utpräglade misstro, som besjalar den gamle köpmanspatriarken gentemot en yngre och modernare affärsvärlds opålitlighet och ofta väl stora nonchalance ifråga om medlen, dess »jobberi» o. d. — detta är en af hufvudledningarna till att den gamle beslutat inskränka sin direkta affärsverksamhet — blir det en lätt att förstå, huru det hos dessa ensamma millionärer kan bli ett sådant hjärtebehof att blott »gifva», »skänka bort», för att de liksom i sin mån skola få afge en bortgående köpmannaaristokratis protest mot våra dagars tilltagande affärsegoism och — cynism.

En annan af de anledningar, som förmått August Röhss att nedlägga sin och broderns gamla firma, är också den af broderns frånfälle, hvilken lär ha synnerligen djupt gripit den kvarlevande. Detta dödsfall förmådde äfven den gamle att nedlägga eller frånträda sina många andra mandater, i stadsfullmäktige och uti öfriga institutioner här i samhället, där han varit en verksam medlem och grundare, såsom exempelvis beträffande »Trädgårdsföreningen», »Museum», »Arbetarföreningen», »Svea», etc. etc.

Gift sedan ett par år tillbaka med fru Carolina Röhss, f. *Zackau*, tillbringar den vördade äldringen numera största delen af vintarne samman med sin intagande maka utomlands, speciellt i Schweiz. I år lär dock kosan komma att utsträckas till Italien, Rom m. fl. platser.

Bland större donationer, utom den i uppsatsens början nämnda, har grossh. Aug. Röhss skänkt bl. a. till: *Skolan för blinda och döfva* i Venersborg 30 tusen kr., till *Nationalmusei* ombyggnad 50 tusen kr., till *Ålderdomshemmet* i Göteborg 37 tusen kr. samt nu senast till inköpsfond för *Konstindustrimuseum* i Göteborg den storartade summan af 900 aktier i *Bergslagens järnvägar* (nom. 180 tusen kr.) etc. etc. Han har äfven som bekant skänkt till Nationalmuseum i Stockholm den kända stora duken af *Nils Forsberg*: »En hjältes död» samt till Göteborgs museum den monumentala »Gustaf Adolf vid Lützen» och en »Akrobatfamilj» af densamme; desslikes till samma museum »En åskby» af den store engelske målaren *Turner* m. m., m. m.

Det senaste den gamle i donationsväg haft glädje af är underhållet af vår enda egyptologiska tidskrift »Sphinx», utgifvare prof. *Piehl* i Uppsala, hvilken icke skulle kunnat utkomma, därest icke Aug. Röhss trädtt hjälpande till med 1,200 kr. om året, ända tills riksdagen med stundande år beslutit att öfvertaga kostnaderna för densamma. Samma har varit förhållandet med Uppsaladocenten *Lenmart Kjellbergs* i år företagna gräfningar efter ett grekiskt tempel vid Smyrna; de ha ensamma underhållits af A. Röhss, liksom han nu i nödens tid ej heller glömt vårt nordligaste Norrland, där han två gånger bidragit till *Torneå-*

dalens folkhögskola med 1 tusen kr. samt till nybyggnader åt eleverna nu senast med 7 tusen kr.

Heder åt en sådan livsverksamhet!

X.

JUNGFURU BLOND OCH JUNGFURU BRUNETT.

JUNGFURU Blond och jungfru Brunett
dansa med fingret på kjolen.

Så höstklar är luften och lätt,
lätt, lätt,
lätt som den svingande
jungfrurnas klingande
glädje i solen.

Se på!

Nu höja de sig,
nu böja de sig,
och ögonen lysa och flätorna slå
och kinden har heta fläckar
— men långt öfver ängens gulnade vall
står rymden kall,
och nakna stå träd och häckar.

O jungfrur, hvi dansen I än
och sjungen och skratten?
Det faller en stjärna igen,
och snart kommer natten.
Den kommer som tjufven, när ingen ser
och ingen ber.
Som en roffägelsvärm slår den ner
och förmörkar vägar och vatten.

Jungfru Blond och jungfru Brunett
stanna förskrämda i dansen.
Hur hemskt blef allting med ett
i den sista döende glansen.
Det hvisslar i vinden och smyger på tå
och skrattar i ris och dungar.
De stackars jungfrurna små
skälfva som fågelungar.

Och hvita i kinden, med flätor som slå,
slå, slå,
rusa de hemåt båda.
Härute är villor och våda,
men hemma är världen en spiselvrå
och mor den enda i världen.
Hon sitter så tyst och tvinnar och snor
och stirrar frysande
in i de lysande
glöden på hårdan.

De gömma sitt hjärta hos mor
och kyssa den gamlas händer,
och timmarna rinna och kvällen blir stor,
det rasslar i brasans bränder.
Men ute som troll på tå
det mumlande mörkret skrider:
— ni käraste jungfrur små,
jag tar er väl hvad det lider . . .

BO BERGMAN.

I TJÄNARINNEFRÅGAN.

GOA REDAKSJON!

Jag skulle skrivit förr, om jag trott mej te't men det har jag inte förrän i dag gjort, när vi, Doktors Agusta, Kamrerns Ida å jag läste i Idun hur vänligt Redaksjon svarade »Tjänarinna» i Breflådan (fast hon måtte sagt presiss desamma som A. G. så hon inte feck sitt tryckt), och då tänkte vi att vi gärna kunde försök säga vår tanke me'. Värre än att det kommer i den där Papperskorgen di jämt talar om, kan de' väl allri bli.

Si det ä' så att vi ä' tri flicker som bor i samma hus och vi prinumererar på Idun tillsammans, och vi får säga vi tycker rektitt bra om den i allmänhet, men vi ble' lessna häromda'n öfver den där »Gamla mor» (fast hon då i dag feck efter noter af den rara fru A. G.) och vi ville så gärna säga ett par ord me' om de här, om Redaksjon tycker de' passar sej? Derför skriver vi nu, det vill säga, ja' skriver och di andra säger hur di vill ha't.

För det första ville vi då säga att ett *sån't* hem (männro det ä' sitt eget »Gamla mor» beskriver?) där »en bildad flicklinka utan kontroll får husera i di fina eleganta rummen» och »dänga igen dörrarna etter sej så det ekar», om hon bler ond; där herrskapet vill nöja sej me' att »utan eftertanke dagligen inmundiga hvad» — ja, den der utländskan begriper vi inte, men hon menar förstas hvad smörja som helst, tillredd af en »ohyfsad köksbjörn»; där de små barnen utan tillsyn »lämnas i händerna på en halfvuxen okunnig flicksnärta och där det får »grålas så högljudt i köket, att det stör herrskapet inne i våningen», ett *tocket* hem betackar sig nog ordentligt tjänstefolk för. Att en fru som inte vålar sig att si till hvarsken städning, matlagning eller barnskötsel inte får annat än »slinker» och »snärter» ä' välan inte undligt! och ett *sån't* hem lär inte heller den värsta studentfröken — ja, om hon så vore *professor* te på köpet, reda opp'et, de' säger ja' Amanda Blomström!

De ä' inte *så'na* hem en ska' dra fram när en vill reda ut tjänstefolksfrågan, för då börjar en i galen ända och bara trasslar te 'et. För det är väl ändå hennes mening, »gamla mors», att visa att den *bästa* fru, om hon vill bju' te allri *så*, inte kan få godt folk, därför att »pigorna» ä' så uschliga hvarenda kotte!

Det ä' nog sant, å det säger vi ofta, Ida, Augusta å ja', att nog finnes det mycke patrask bland tjänstefolket nu för tiden, det kommer ju folk båd likt och olikte opp te Stockholm och många ä' det som bli fördärfvade bara genom di dåliga platserna di från början får, men att ta oss allihop i en klump och skämma ut oss som hon gör det, ä' *skamlitt* vet Redaksjon! Å säkert ä' då att en matmor som talar och tänker på de' viset

Hvilket munvatten bör man använda? »Den bekantskap jag gjort med AZYMOL, har varit uteslutande angenäm och vill jag särskildt framhålla dess utomordentligt angenäma och uppfriskande smak samt dess förmåga att i någon mån upplösa fett- och slemartade beläggningar å tänder och slemhiuna; och uppfyller AZYMOL de fordringar man ställer på ett det bästa munvatten och kan sålunda med allt skäl rekommenderas.
Stockholm den 22 Nov. 1900.

Henrik Welin,
legitimerad tandläkare,
Lärare vid Karolinska institutets
Tandläkareinstitution.

OBS! AZYMOL är det bästa till dagligt bruk för munnens vård, mot smitta, för sårbehandling, ekzem, reformar, finnar, hudutslag.

MELLINS FOOD

af Läkarekåren erkändt bästa näringsmedel för barn och sjuka.

Finnes på Apoteken samt hos Specerhandlarna.

PROF gratis och franco från Axel Lennstrand, GEFLE.

allri i världen får goda tjänare, för hon kan inte hanskas me' dom, och i de' ligger nog hela sjukan med hennes erfarenheter af di »otäcka pigorna». — Stackars mänska, de' ä' rektitt synd om'na, så hon måtte ha't!

Vill Redaksjon vara snäll och be henne att hon nästa år så här dags talar om hur hon har haft med sina husfröknar, köksfröknar och barnfröknar — ja' tänker det blir ett helt regemente med alla vaktombytena!

Fråga henne också från de hundra tusen »obiljade» tjänarinnorna som, om hennes ny-modigheter med di där »bildade» lyckas, blir utan arbete, hvar hon tänker göra af oss. Till fabrikerne vill inte gärna vi hyggliga flickor ge oss; och det kan väl ändå inte vara hennes mening att vi ska' tynga på våra fattiga hem eller gå omkring och svälta, dom, som inte arbetet i lagård och höns hus och på åker och äng räcker te!

Kunde ja' sen få adressen på fru A. G. till den 24:de april vore ja' mycke glad, för si mitt herrskap ska flytta till England, och dit vill jag inte följa med. — Ja' har annars vatt här i 5 år och min fru å ja' har kommit godt öfverens, fast ja' har lugg och svajig hatt och fästman — han ä' ändå typograf — och fast jag tycker det är roligt att gå på tiatern och på typografkånsärerna och balerna me', när de' bjuds, och fast jag nog ibland har kunnat slänga te' ett ord i hastigheten, och jag te på köpet tror att frun gärna skulle vilja ha' mej lite anlessare i de där fallena — hon är rätt allvarsam själf, men hon ä' också klok och go', och sir öfver me' hvad hon tycker ä' felaktigt, för si hon förstår att ja' därtill både kan och vill arbeta och göra mitt bästa, när det gäller tjänsten. Och när jag för min del känner att hon tänker på mej som en mänska och sir att hon vill mej väl, fäster jag mig inte ve' hvad som ibland har kunnat vara lite si och så med henne också — fel har en allihop — och det ä' med riktig saknad ja' lämnar det här huset!

Men kunne ja' nu få en så'n matmor som fru A. G. skulle ja' känna mej lugn. Ja' ska säja Redaksjon de' ä' inte så näpet att byta plats. Det ä' ändå liksom ett lotteri, det kan inte hjälpas, och lika mycke' för tjänare som för herrskap.

Högaktningsfullt
AMANDA BLOMSTRÖM.

DEN STÖRSTA SYND män kunna begå är att låta en kvinna känna sin vanmakt; hänsyn och skonsamhet skola stå vakt kring henne, medlidande vara hennes förebedjare, och hennes svaghet blifva en skranka mot lidelsernas råa våld! Bryten I ned denna, o, då finns det ej längre några gränser på jorden, alla gå om hvarandra som djur.
B. BJÖRNSSON.

FÖR SENT.

HVAD VILL detta säga, har du ej ännu börjat kläda dig? — och vagnen, som strax är här!»

Hon stod framför honom, klädd i baldräkt och med ett uttryck af otålighet i det vackra ansiktet.

»Men hvad går åt dig,» fortsatte hon, i det hon såg upp och blef varse mannens allvarliga och sorgsna utseende, »du ser ju ut, som om den värsta olycka inträffat.»

»Jag känner mig äfven djupt bedröfvad,» svarade han. »För en liten stund sedan fick jag ett bref, som underrättar mig om att den kära gamla tant Maria, hon, som du vet, vårdat mig under största delen af min barn-dom, rätt allvarsamt insjuknat och därför,

käraste Sigrid, kan jag naturligtvis ej fara på balen i afton. Du skulle väl ej,» fortsatte han tvekande, »äfven vilja stanna hemma?»

»O, Edvard, hur kan du begära något sådant! Du vet ju huru mycket jag gladt mig åt denna bal» — hon var färdig att brista i gråt — »om du hölle riktigt af mig, så kunde du aldrig vilja att jag skulle afstå från detta nöje för en gammal gummas skull, som jag ju knappast känner och till på köpet, då jag nu är färdig och klädd i min nya klädning, som verkligen är förtjusande, tycker du ej det?» och hon vände sig rundt omkring framför honom med en på en gång smekande och kokett åtbörd.

»Kära Sigrid,» sade han mildt, »hur kan du vara så barnslig. Försök dock nu för en gång att tänka allvarligt och glömma dig själf och då skall du nog förstå, huru det kännes för mig att se, att min hustru ej så mycket deltagit med mig, att hon för min skull vill afstå från något sådant som en bal. Hvad mig själf beträffar, så kan jag ej följa med dig, därtill känner jag mig allt för bedröfvad.»

»Men, Edvard, hur kan du vilja göra mig så ledsen. Du vet nog, att jag ej på långt när har så roligt, om du ej är med.» Hon lade armen smekande om hans hals.

»Om så är, så stanna hemma i kväll,» bad han vekt. »Ja, älskade lilla Sigrid, äfven om ej tant Marias sjukdom hade kommit, så hade jag i alla fall varit nödsakad att förr eller senare tala allvarligt med dig och säga dig, att jag ej längre kan vara så mycket borta och ute i sällskapslifvet. Du vet ju, att jag har mitt ganska ansträngande arbete och jag finner mer och mer att det är omöjligt att sköta detta ordentligt, och på samma gång föra det lif, som vi nu en tid bortåt varit med om. Min spänstighet till både kropp och själ går förlorad. Du vet nog huru gärna jag vill uppfylla dina önskningsar, men härvidlag kan jag det ej, och — för öfrigt, tror du ej, min älskling, att du själf, vårt hem och framför allt vårt lilla barn skulle vinna på, om du mera ägnade dig åt hemmet? Skulle du ej kunna trifvas med att sitta inne hos mig om kvällarne, under det jag arbetar? De aftnar vi äro ensamma hemma, äro åtminstone mina lyckligaste.»

»Jag tycker verkligen att det är du, som är egoistisk och ej kan sätta dig in i mina känslor,» utbröt hon häftigt. »Så länge man är ung, skall man väl hafva litet roligt! Tids nog blir man gammal och då kan man ju vara lycklig på det sätt du föreslår. Hvad nu hemmet och lille Sixten angår, så vet du mycket väl, att ingen kan bättre se efter bådaderna än gamla Anna. För öfrigt, vill du ej följa med mig bort, så får du själf bära följderna, ty nog komma människor att prata och tycka det vara besynnerligt, om du låter mig allt som oftast vara ute ensam. Men, nu är vagnen här. Jag hoppas,» tillade hon, »att du nog kommer på förständigare tankar tills i morgon. Icke kan du väl ändå på allvar begära allt det af din lilla hustru, som du nu sagt.» Hon gick fram till honom, men han sköt henne sakta ifrån sig.

»Nej, jag finner nog att jag ej får begära mycket af dig,» sade han bittert.

Hon såg förvånad på honom, som om hon ämnat fråga hvad han menade, men så kom hon ihåg, att vagnen väntade och hon gick hastigt ut ur rummet. Kort därefter hörde han vagnen rulla bort.

Han kastade sig ned på soffan och begrof ansiktet i sina händer.

Hur var det möjligt, att Sigrid kunde vara så ytlig, ja, rent af hjärtlös!

Kungl. Hofboktryckeriet Iduns Tryckeri Aktiebolag

17 Bryggaregatan 17

Affärstryck

såsom Aktier, Obligationer, Priskuranter, Cirkulär, Plakat, Affischer, Fakturor, Räkningar m. m. m. m.

FÖRSTKLASSIGT ARBETE!

BILLIGA PRISER!

Nog hade han redan under deras korta förlofningsstid allt emellanåt känt liksom ett stygn i hjärtat, då hennes tanklöshet mer än vanligt framträdde, men hon var ju så ung och han hoppades så säkert, att allt skulle blifva annorlunda, då han fått henne helt under sitt inflytande. Hennes föräldrahem hade ju på intet sätt varit ägnadt att uppodla det goda, som säkerligen slumrade hos henne, men då hon såg, huru innerligt han älskade henne, var det ju omöjligt att hon ej skulle vilja rätta sig efter hans önskningsar. Och huru hade han ej älskat henne, uppoffrat sig för henne, uppgifvit sin smak för ett lugnt och stilla lif, allt i förhoppning, att hon så småningom skulle blifva förständigare och allvarligare. Då, sedan deras lilla barn kom, ja, då måste allt ju blifva annorlunda, men det hade ej så blifvit. Sigrid öfverlämnade sina plikter som mor åt en annan och sedan var det nästan som om hennes nöjeslystnad ökat, i stället för tvärt om.

Och nu — ja, nu kände han som om han uppvaknat från en dröm och med ens såg han verkligheten framför sig. Den hustru, han ännu så innerligt älskade, stod plötsligt framför honom sådan hon var — en tom, innehållslös docka, som för glitter och flärd sålde sitt högsta goda i världen: ett lyckligt hem och sin makes kärlek. Han ryckte till — hans kärlek — ja, ty huru länge skulle den väl hålla ut och hurudant skulle deras samlif sedan blifva? — En mörk förtviflan bemäktigade sig honom och han skakade som af frossa.

»Vill inte härads höfdingen komma och se på lille Sixten? Han har just nu badat och ligger och skrattar och ser så för innerligt rar ut,» hördes gamla Annas röst borta ifrån dörren.

Den snälla gumman! Hon hade bestämt anat hur ensam och sorgsen han kände sig i kväll. »Tack, kära Anna, jag kommer genast,» svarade han, i det han reste sig upp.

Ja här, här var ju räddningen från förtviflan! Hans käre lille gosse! För honom ville han hädanefter lefva, för honom och för sitt arbete. Och med tiden skulle väl äfven Sigrid blifva förständigare och då kunde ju deras lif blifva åtminstone dragligt.

Med dessa tankar sökte han trösta sig, men det ville ej lyckas. Det var som om något inom honom dött och han kände sig med ens så gammal och trött.

Z. A—R.

BERIKTIGANDE.

TILL FÖLJD af ett misstag kom i Iduns föregående nummer som rubrik öfver en af notiserna angående våra textila utställningar att sättas »Aktiebolaget Svensk hemslöjd», bör vara: »Föreningen för svensk hemslöjd».

Svenska

Kompositionslindefabrikens välkända tillverkningar af Kragar, Manschetter och Bröstveck för Herrar, Damer och Gossar, hvita och kulörta, rekommenderas.

OBS! Ingen tvätt och strykning. I parti från

Säljes i alla välsorterade Manufaktur- & Herrekipersaffärer.

Svenska Kompositionslindefabriken

Riks- 38 33. Allm. 16893.

FRESK & AKERBLÖM.

STOCKHOLM.

HUGO ELMQVIST RETUCHERANDE EN UTSMÄLTNINGSMODELL ENLIGT SIN NYA UPPFINNING.

KONSTNÄR OCH UPPFINNARE.

BLAND VÅRA konstnärsmän af mejseln intager skulptören Hugo Elmqvist ett framstående rum genom sin förmåga af karaktäristisk formgifning och sundt verklighetsinne. Son af det fantasifulla Blekingsfolket, tillbragte han sina barnaår i Ronneby, hvarest han från sitt elfte år arbetade i faderns snickareverkstad. Intresset låg dock aldrig egentligen åt hyfveln, och när dagens arbete var slut, började fantasien syssla med mekaniska problem eller stickeln letades fram och det blef träsnideri utaf till långt inpå nätterna.

År 1881 kom den då tjuguarige Elmqvist upp till Stockholm för att arbeta som ornamentsbildhuggare, under hvilken tid han studerade vid Tekniska skolan och eröfrade flere belöningar. År 1888 antogs han som elev vid Konstakademien, hvars kungliga medalj tillföll honom 1892. Följande år fick han akademiens utomordentliga erkännande för statyn »Ålderdomen» och 1894 dess resestipendium. Af stipendietiden tillbragte han ett år i Italien och två år i Paris.

Ett af hans märkligare skulpturala konstverk är hans i dagsnumret afbildade »Gryning», som fanns utställt härstädes för ett par år sedan och inköptes af Nationalmuseum. Det har tillkommit under konstnärens vistelse i Italien, där han varit bosatt sedan flere år tillbaka och hvarest han delat sin tid mellan ren konstutöfning och fullföljandet af en epokgörande uppfinnarbragd, som länge upptagit hans experimentslystna ande och om hvilken strax skall talas.

F. n. befinner sig hr E. i Stockholm för att hugga sin af staten förvärfvade »Gryning»

FLICKA FRÅN ILE DE BATZ.

i marmor. Eljes är det mindre vanligt att en bildhuggare själf utför detta mödosamma arbete, hvilket oftast öfverlämnas åt italienska handtverksbildhuggare, som med punkteringsmaskinens tillhjälp i den hårda marmorn återgifva konstnärens modell. Att denna procedur kan vara ödesdiger nog för konstverket, som därigenom lätt förlorar något af originalskissens friskhet och charme, ligger nära till hands. Hr E. kallar själf denna behandling för en konstverkets degradering och låter sig städse angeläget vara att personligen hugga ut sina verk ur den hårda stenen.

Men nu var det om uppfinnaren Hugo Elmqvist vi skulle tala!

Redan för ett tiotal år tillbaka hade han börjat se på den s. k. konstgjutningen, d. ä. konstverks gjutande i metall, med kritiska blickar. Han fann, att de hittills brukade metoderna för ett konstverks framställande i brons ej vore nog betryggande, ej med tillräcklig pietet öfversatte konstnärens tanke från leran till metallen.

Han begynte därför 1893 med teoretiska studier i konstgjutning, hvilka studier fortsattes till 1897, då, efter stipendietidens slut, de praktiska experimenten började: först med galvanoplastik, som dock snart visade sig olämplig, därefter med helformningsprincipen såsom varande den enda »dugande». Experimenten fortgingo under i det närmaste fem år, endast då och då afbrutna af något mindre skulpturarbete för att hålla humöret uppe.

VAS.

Det väsentligaste af dessa experiment äro utförda i Villa Randinelli på Fiesolehöjden utanför Florenz och äro nu tillända, krönta med en framgång, långt större än man vågat hoppas. En präktig kvinna till hustru såsom stöd och hjälp och den romantiskt sköna, fantasien eldande trakt, hvori experimenten utförts, ha kraftigt medverkat till det lyckliga arbetsresultatet.

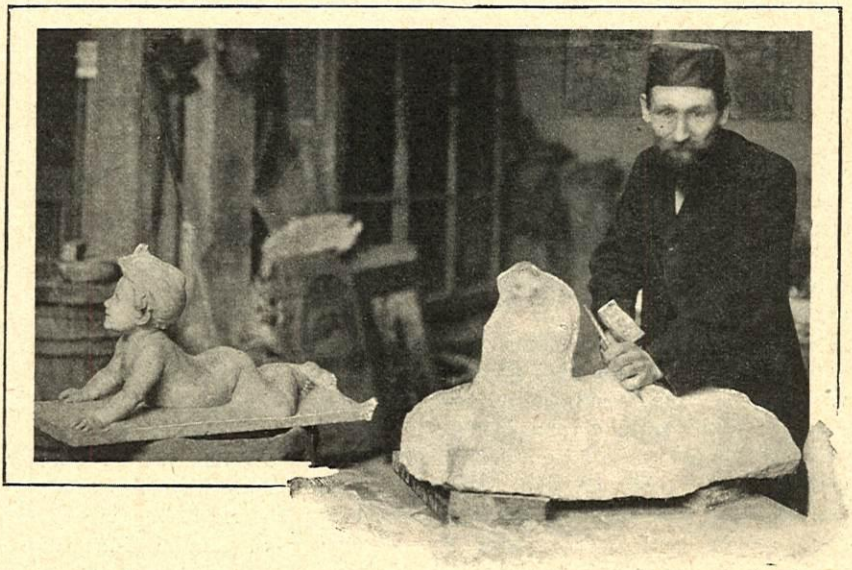
Beträffande konstgjutning i metall har man i alla tider sträfvat efter att få det gjutna konstföremålet så framställt, att man så mycket som möjligt undgår efterarbete å det samma i metallen och detta af två skäl. För det första är det vid sådant efterarbete icke möjligt att med någon konstskicklighet eller med något verktyg åstadkomma det lekande lif å ytan på konstföremålet, som en känsligt modellerande konstnär hand utan möda — så att säga på köpet — åstadkommer i ett mjukt modellerbart material, och för det andra är arbete i metall vida mer tidsödande än modellering i ett dylikt. För att ernå detta har man att följa två distinkt skilda principer, det är *bindstycksformning* å fast modell, och *helformning* å modell, afsedd att utsmältas.

»BLÄCKFISKEN», DEKORATIVT BLÄCKHORN I BRONS.

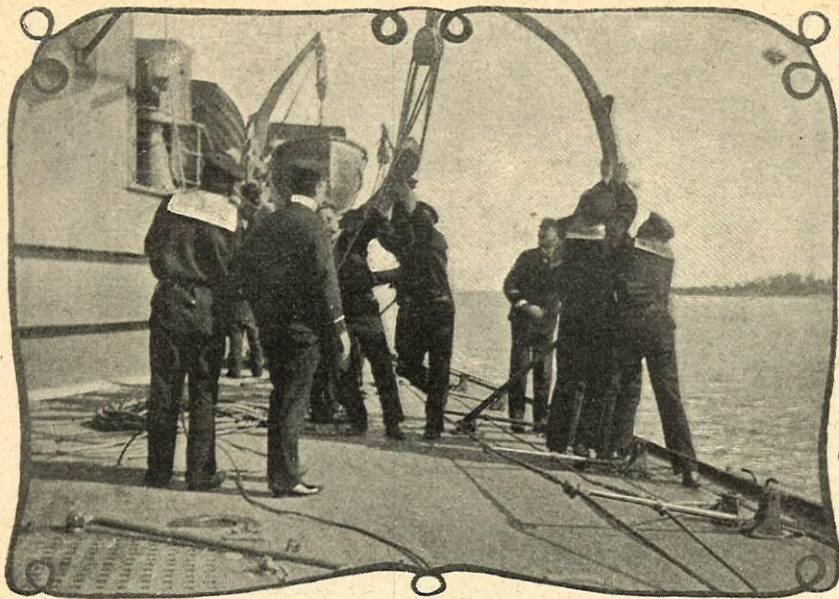
Bindstycksformning är hittills det mest använda sättet för konstgjutning i brons, silfver eller andra hårdsmälta metaller och är ett arbete, som fordrar mycken yrkesskicklighet och personlig valör i arbetet. Den till öfverföring i metall afsedda modellen styckas vanligen i lämpliga delar, hvilka sedan formas in hvar för sig i af sand bestående bindstycken, som anbringas på modellen, det ena bredvid det andra, till dess modellen är täckt rundt om, hvarefter en tvådelad kappa göres utomkring bindstyckena. Sedan aftagas såväl kappan som bindstyckena från modellen och dessa senare inläggas åter på sina respektive platser i kappan. Så skall kärna ingjutas i den sålunda från modellen befriade negativa formen, kappan och bindstyckena åter tagas i sär för att befria kärnämnet, som nu har modellens form och volym, detta afskåras rundt om så mycket som det blifvande gjutgodsets tjocklek, bindstyckena ännu en gång inläggas på sina platser i kappan och stiftas fast vid denna, formen och kärnan torkas, läggas ihop och metallen ingjutas. Allt detta må nu verkställas med den största möjliga skicklighet, alltid återstår dock efter gjutningen mycket arbete å metallen med sammansättning af konstföremålets olika delar, bortskaffande af gjutgraderna m. m.

Den andra principen eller helformning å modell, afsedd att utsmältas, är till sin teori ojämförligt mycket enklare, men teori och praktik äro nu tyvärr en gång icke alldeles

HUGO ELMQVIST SYSSELSATT ATT HUGGA »GRYNINGEN» I MARMOR.

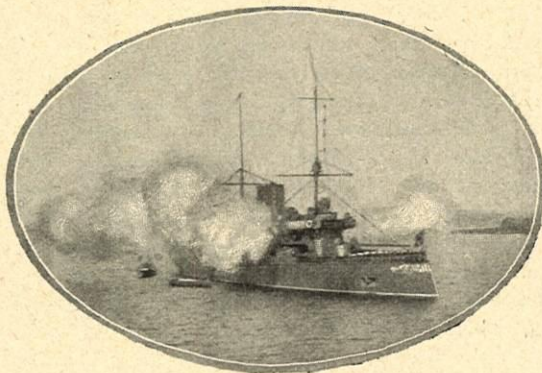
FÖRBEREDELSE TILL DRABBNING OMBORD PÅ »DRISTIGHETEN».

detsamma. Så också här! Indier, kineser, japaner, greker, italienare och fransmän ha sedan urminnes tider arbetat på systemets fullkomnande, men ända hittills har resultatet allt för mycket varit beroende af »Guds försyn» och man har fått lappa, mejsla, flå och ciselera de i helform gjutna konstföremålen i nästan lika hög grad som vid bindstycksformning.

Då svårigheterna att komma till exakta resultat vid helformning genom att lappa på det gamla visat sig allt för stora, har nu vår konstnär uppfunnit ett helt och hållet nytt system, som icke allenast förenklar proceduren, utan ock lämnar de bästa tänkbara arbetsresultat. Det för utsmältningsmodellen förut använda hårda, för vanlig modellering ohandterliga materialet har blifvit ersatt med en mjuk och för modellering i hög grad tjärlig massa, som dessutom är lätt utsmältbar ur gjutformen. Arbetet har därigenom betydligt förenklats, så till exempel kan konstnären vid små konstföremål, som för sin gjutning i metall icke fordra formkärna, äfvensom reliefer och dylikt, modellera sitt arbete *direkt* i den nämnda massan och därefter utan vidare åstadkomma den helform, i hvilken den slutliga gjutningen verkställes. Fördelen här af är lätt att inse. Oafsedt att man besparar sig framställningen af särskild utsmältningsmodell, som förut alltid vid helformning varit nödvändigt, bibehålles i ett sålunda gjutet konstföremål det artistiska arbetets hela ur-

turländer, omfatta äfven en af honom uppfunnen modellmassa för utsmältningsmodellen liksom en af honom särskildt konstruerad ugn för gjutformarnas preparering.

Den största betydelsen af detta nya helformningssystem för konstgjutning ligger alltså i den *säkerhet*, hvarmed man kan räkna på ett godt resultat. Denna förutan skulle

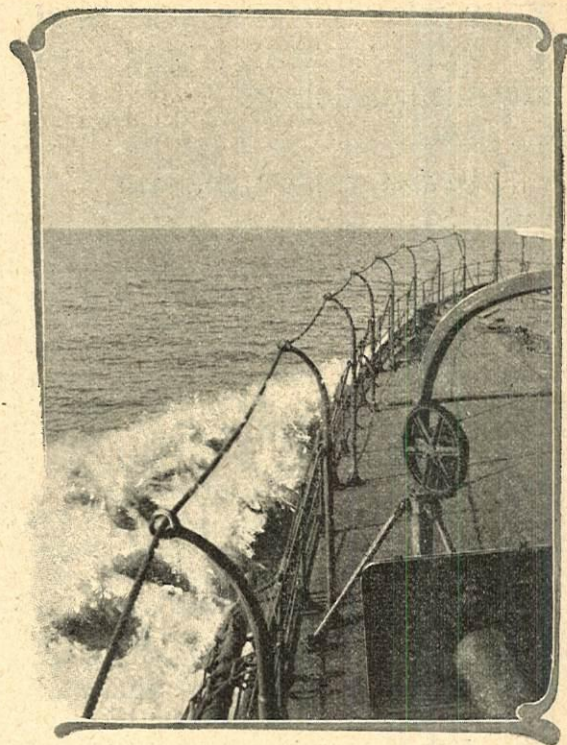

»GÖTA» SALUTERAR »DRISTIGHETEN».

det betyda föga, om man uppnått en del förenklingar i själfva proceduren, ty ingen konstnär skulle vara lättsinnig nog att äfventyra sin unika modell till utsmältning, om han icke kunde vara absolut säker om att erhålla en fullkomligt motsvarande af metall.

Denna säkerhet i förening med det förenk-

sprungliga friskhet. — Men äfven vid sådana större konstföremål, hvilka för sin gjutning fordra formkärna, kommer man nu ojämförligt mycket enklare till målet. Därtill har konstnären den fördelen, att han själf kan retuchera den af mjukt modellerbart material bestående utsmältningsmodellen, hvilken sedan blir exakt återgifven i metallen sådan den lämnat konstnärens händer. De patenter på den nya epokgörande gjutningsmetod, som hr E. i dessa dagar uttagit i de flesta kul-

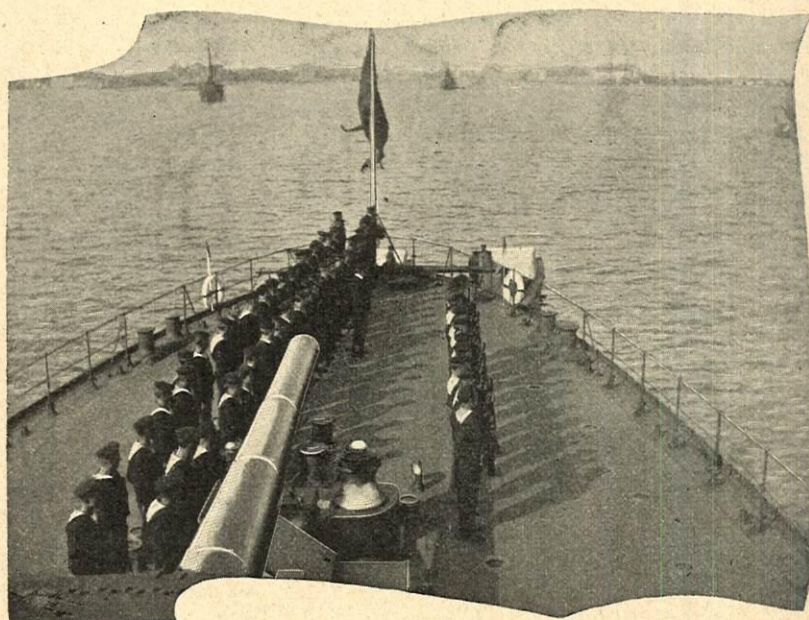
BOGVATTNET VID FORCERINGEN.

lade tillvägagångssättet gör det äfven möjligt att ernå en hittills oanad prisbillighet för de reproducerade konstföremålen. Och det är väl att hoppas, att de som älska att pryda sina hem med konstföremål i metall och som af ekonomiska eller andra skäl icke kunna skaffa sig unika sådana, hellre skaffa sig en på fullkomligaste sätt åstadkommen reproduktion i exempelvis äkta brons än en mer eller mindre simpel imitation, om de kunna erhålla den förra för någorlunda lika pris som den senare.

Af de i dagsnumret återgifna konstföremålen, hvilka framställts i enlighet med hr E:s nyuppfunna metod, påpeka vi särskildt den lilla vassen, hvars utsmyckning med insekter och murgrönsblad tillkommit så, att själfva *naturföremålen* fästats på vassen, hvar efter formmassan gjutits öfver desamma — ett intressant uppslag till en enkel, men öfverraskande effektiv framställning af de mest omväxlande, delikata små prydnadsprjaser passande för hemmen.

SUNTÅLTET STRÄCKES.

PARAD PÅ HALFDÄCK.

TRE MÅNADER SOM ELDARE PÅ »DRISTIGHETEN». FÖR IDUN AF TORE SCHUBERT.

FORTS. FR. FÖREG. N.R.

(Se illustrationerna å föreg. sida.)

UNDER RESAN ned till Karlskrona fingo vi nu för första gången göra bekantskap med Dristighetens eldrum och eldverktyg, och denna första bekantskap var mindre angenäm. Ehuru farten ej var så stor, rådde i mellersta eldrummet en mycket stark hetta, och fastän de flesta af oss varit eldare förut, voro vi dock ovana vid dessa förhållanden. Det var ej så mycket arbete som på en civilbåt, i all synnerhet som vi voro minst tre gånger så många eldare per vakt, än hvad som brukas på vanliga båtar; men arbetet är så mycket obehagligare, då man tränges och ej kan manövrera slaggspetten fritt. Hvad som ej heller bidrog att öka trefnaden, var det nät af rör, som befann sig öfver våra hufvuden. På dessa rör finnas nämligen många otäta skarvar, från hvilka då och då brännheta droppar falla. Dessa droppar förorsaka visserligen ej några brännsår, men det är synnerligen retsamt att arbeta under sådan »takdropp». Hvad som väckte min förvåning var, att eldverktygen voro mindre lämpliga. Slaggspetten t. ex. äro på långt när ej så tjocka, som ett sådant spett bör vara och är på vanliga båtar, och de böja sig som en pisksnärt i medelmåttig fyr.

Resan till Karlskrona varade lyckligtvis ej länge, blott omkring ett och ett halft dygn, och tidigt en morgon ankrade vi i Bollösund i närheten af nämnda stad. Beväringsöfningarna bedrefvos nu efter ett särskildt schema, innefattande dels arbete, dels instruktion och dels allmän exercis på däck. Hvarje tisdag gingo vi ut till sjöss, och en del öfningar såsom skjutning med kanongevär och torpedskjutning förekommo. Vi eldare hade då arbete hela dagen i eldrummen. Allt eftersom tiden framskred indrogs exercis och instruktion för eldarne mer och mer och ersattes med »arbete i egen yrkesgren». Vi gingo nu oftare ut på öfningar, hvarunder torpedskjutning förekom. Torpeder utskjutas vanligen med cordit, men under dessa öfningar försökte man att i stället använda nobelkrut. Det är mycket intressant att åse torpedskjutningar. Då skottet brunnit af, ser man torpeden som en stor blank fisk lämna fartygsidan, beskrifvande en liten kurva, i det den först går ut i riktning af komposanten af den hastighet den fått af skottet och fartygets hastighet, men styres genast af gyroskopet i rätt kurs och går ut i en bana fullkomligt parallell med torpedtubens riktning. Målet utgöres antingen af förankrade flaggor eller af två bojar, på ett visst afstånd från hvarandra fästade vid en lina, som drages af

en ångslup. Om skottet var träff eller ej, afgöres genom att iakttaga, huruvida det streck af bubblor, som markerar torpedens bana, faller emellan bojarna eller ej. När torpeden gått ut sin bana, styr den upp till ytan, och man ser den plötsligt hoppa upp ur vattnet och sedan lägga sig och flyta, hvarvid en acetylenlåga automatiskt tändes, så att torpeden lätt kan återfinnas. En ångslup bergar torpeden så fort som möjligt och bogserar den tillbaka till fartyget, hvarefter den uppvindas och nedstufvas i torpedrummet.

Under hela första månaden fingo beväringarna ej en enda gång landpermission, men för att tillgodose våra behof infunno sig en mängd gummor hvarje afton ombord och drefvo handel framme på backen. Plötsligt blef dock denna handel afbruten, ty befälet hade fått höra, att en smittosam sjukdom utbrutit någonstades i land, och all kommunikation med folket på de närgränsande öarna förbjöds. Handeln fortsattes naturligtvis ändå fastän ej fullt så obehindradt som förut, ty varorna måste nu hissas upp med snören genom ankarklysen eller kastas upp på däck. Emellertid fick befälet på något sätt reda på, att oloflig handel idkades, och en af befälet kom ned på backen, just då en båt med fyra gummor och en liten pojke befann sig tätt invid Dristighetens bog. Han befalle dem att ögonblickligen ro bort, men gummorna ansågo sig ej behöfva lyda order. De hotades då med att få en ångslup efter sig, men gummorna gäfvos endast skämtsamma svar, hvilka i hög grad roade besättningen, som till större delen samlat sig på backen för att åhöra nämnda befäls ordstrid med de i detta hänseende vida öfverlägsna madamerna. Order gafs emellertid åt styrbords ångslup att taga fast i gummornas båt och bogsera den långt ut till hafs till straff för deras oförsämhet. Man kan tänka sig hvilken scenförändring ångslupens uppträdande förorsakade. Gummorna betogos af den våldsammaste förskräckelse, då de sågo ångslupen komma emot sig, besatt med bistra gaster, hvilka med långa båtshakar stodo redo att hugga fast i deras lilla båt. »Go'a herrn, vi ska' ro vår väg,» skreko de; men nu var det för sent. Gummorna fingo emellertid förtviflans krafter. Deras skrik genljödo vida omkring allt under det de sökte undkomma genom att hastigt svänga undan, just när ångslupen styrde ned på dem, så att denna af farten for långt förbi. Gummornas krafter voro dock snart uttömda, ty de voro ju ej fullt så öfvade i sjökrig som matroserna, och hade troligen aldrig förr slagits med så många karlar på en gång. Kronans folk afgick sålunda slutligen med segern. Båtens fånglina blef fastbunden i ångslupens akter, och så bar det af med svindlande fart. De stackars gummorna knäfölo i båten, skreko och gräto, men förgäfvos. Den lilla båten reste sig på aktern, och två riktiga vingar af skum sprutade upp på båda sidor, och rätt ut till hafs gick färd. Ur denna hopplösa belägenhet räddades emellertid gummorna genom den lilla gossens företagsamhet. Denne kapade nämligen fånglina tätt intill roddbåtens reling, och nya försök gjordes att komma undan. Men ångslupen slog back, svängde och skulle just åter skjuta ned på sitt värnlösa byte, då order kom från chefen, att jakten skulle upphöra. Man kan tänka sig, hvad Dristighetens besättning hade roligt. Ja, detta var faktiskt den mest roande krigsöfning jag bevittnat under min tid vid flottan, synd bara att det skulle vara så ovärdiga föremål för vårt käcka sjöfolks tapperhet.

(Forts.)

KONTURER UR LIVVET AF MARIA RIECK-MÜLLER.

VI.

FRÅN HUNGERSNÖDENS LAND.

DE BREDA älfvarne gå skummande och uppsvällda af veckors regn. Där det ej bryter sig och hvitnar i fors, mörknar vattnet till djupaste svart. Det bär sorgens färger, speglade som aldrig förr ett land märkt af en hand, som intet skonar...

När skymningen faller tung och grå, stiga hvita dimmor öfver ådalen, och tusentals ringlande band af hvitt, växande töcken följa de svällande bäckarnes väg genom marker och tysta skogar...

Tysta se män och kvinnor, huru frostdimorna tränga sig upp mot gårdarna. Skälfvande af kyla och hopplös förtviflan gå de hvar och en till sitt efter slutadt dagsarbete.

Vid kvällsvarden säga man och hustru intet till hvarandra, men de veta hvarandras tankar. Och de tänka på detsamma i alla gårdar och stugor — de tänka på detsamma stora och små.

Under det böljande hvita täcket där ute skola åkrar och ångar slutas i ett famntag till döds, och, när det gryr mot morgon, ligger allt, som den under regn och köld svunna sommaren sparar, med svartbrända spår af den hand, som ej känner förbarmande. — Frostens insegel, som varslar om svält och vinterlång nöd...

*

Uppe i fjällbyn ligga gårdarna i tät klunga, och de odlade markerna gränsa för det mesta intill hvarandra.

Det är så här uppöfver, att köld och mörker råda nog länge för att människorna skola känna sig tryggare nära hvarandra. Och i en sådan där liten fjällby äro de alla som ett folk.

Äro tiderna goda, glädjas de tillsammans, och det ligger sång och hojtande i luften. Men drabbas någon ibland dem af nöd och olycka, lägger sig tungsinnet öfver de andra också för någon tid, och de tänka: — nästa gång är kanske turen min — — — — — Nu har turen kommit till dem alla på en gång, och upp till fjällbyn nå rykten, som säga, att ingen vidt omkring är sparad. Alla äro de slagna af förstörelsens hand, och blek nöd står för dörren till hvar gård i deras fagra land — — — — —

Vid bron till största hemmansgården där i byn har nyss en skjuts stannat. Det är husbonden själf, Mikael Mikaelsson, som kommit tillbaka från en färd till kyrkbyn.

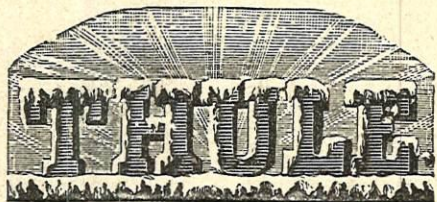
Sedan han ställt ifrån sig ett par näfverkontar på brosteget, leder han hästen bort till brunnen och vattnar honom. Han ser trött och bekymrad ut — Mikael Mikaelsson — där han sitter på brokaret och ser på, huru svartmårren dricker i djupa drag.

Han tänker på, huru fet och blänkande svart den hästen varit ända tills nu i höst — nu kunna alla refbenen räknas, och håret står ruggigt och sträft efter sidorna. Och han säger, medan han fyller på vattenåmbaret: — »ja ja, drick du, vatten finns det god råd på — men snart nu så är sista fodertappen din slut, stackare.»

Och när mor långsamt kommer fram emot dem öfver gårdsplanen, ser hon genast, att färdens nedöfver ej haft stor nytta med sig. Han börjar spänna ifrån och säger med afbrott:

»Det ä' likadant öfverallt... och de fattiga mjölpåsar jag fått med mig... fick betalas

Lifförsäkrings-Aktiebolaget

STOCKHOLM.

1901: Utdelningen till aktieägare: kr. 30,000:—
 „ De liförsäkrades vinst:..... „ 501,516:—
 eller mer än 16 gånger utdeln. till aktieägare.
 Ny liförsäkringssumma under 1901:
 kronor 15,076,984 kronor.

dyrt den här gången — det ä' slut med krediten nu för Mikael Mikaelsson också.»

»Hvad ska' en göra med alla dem, som fått löfte om en handräckning då,» kommer det tungt från mor, »Lars Johans och Israels änka — och döf-Petter och alla de andra, som komma i kväll, och som ha' det än värre?»

»Det blir som vi talts vid — att slakta Lyckros och Kulla som snarast... Se'n få vi se, hvem som kommer i turen.»

»Gud hjälpe!» suckar mor och ser med en underligt stel blick mot det lilla fyrkantiga föjesfönstret. Hon tänker på sina rosiga, hemfödda kossor, som nu i veckor fått reda sig med half kost. Det blir likvisst svårast af allt att gå där inne en dag mellan de tomma båsen och ej längre höra det otåliga råmandet vid mjölkningstid... Det blefve ej att härda ut... och tystnaden här på gården måtte visst blifva som att gå och vänta på sin egen död... Mor smög sig in i ladugårdsporten, där hon satte sig på mjölkpallen och grät...

Och medan skymningen breder sig tung och grå öfver vattendränkta åkrar, där kölden redan blandat issörja i diken och pölar, synes ett tiotal män och kvinnor närma sig Mikael Mikaelssons gård.

Det är de fattigaste i byalaget — de, som redan slaktat sin enda ko, och börjat mala bark till bröd. Deras släpande, trötta gång blir raskare och anletsdragen lifvas af obestämde förhoppningar, när de hunnit storbondgårdens grind. — Här skola de få råd och hjälp, tänka de — och säkerligen någon skäppa mjöl också för närmaste tiden, nu — då Mikael Mikaelsson själf varit ute och färdats.

Men öfver gården hvilar en osedvanlig stillhet och björkvedsbrasan är ännu ej tänd, fastän det lider mot aftonvardstid...

Männe husbond' ej kommit hem ännu — och kanske han har ett tungt lass att köra ifrån kyrkbyn i kväll? De sätta sig alla ned på förstugubron och speja utåt vägen, lyssnande i andlös väntan. I stallporten står Mikael Mikaelsson rädlös och grufvar sig för att denna kväll behöfva tala med dem —

Det har redan mörknat mot natten innan åter gruppen af kvinnor och män synes ute på hemmansgårdens förstugubro. De gå långsamt, trots kölden, som fryser framträngande tårar till is, och tysta gå de vägen fram.

Det som behöfde sägas var sagdt där inne i storstugan, och de tröstens ord, som Mikael Mikaelsson kommit med, var ju ingenting säkert, endast hvad han hört där nere af prästen — ett löst ord. Att det nog skulle komma hjälp från hela Sveriges land nu, då de fått veta, huru det stod till här. — Men hvem vet, huru långt den hjälpen kunde räcka — när den skulle nå fram till dem och deras fattiga by, vore det kanske redan slut med dem alla —

Och under trycket af hopplös ångest förmodade de knappast känna tacksamhet mot Mikael, när han delade med sig af det mjöl, han fört med hem och lofvade dem stycken af den stundande storslakten.

Deras tankar gå mot den kommande vintern och de känna, medan de gå hemåt i den kalla, stjärnlösa höstnatten, som hade förintelsens dom blifvit fälld öfver dem och öfver deras land.

*

Kall höstsol lyste öfver ådalen och blänkte som hvasst stål i stugornas fönsterrutor och landsvägarnas frusna kärrspår.

Ute på sankar ängar och myrar, där den tidiga kölden alldeles gjort slut på alla skördefolkets försök att slå och bärga en halfrutten

skörd, stack här och där gulgrått gräs upp öfver isen. Uppe i fjällen hade snöstormarne dragit fram tidigt detta år och de buktande hvita linierna lyste i solen som kammar af stelnade jättevägor — silfvervägor —

Det är underligt med landet häruppe. Huru hårdt det än härjas och tuktas af fattigdom och nöd, ligger dock ständigt öfver det en sällsam glans och makt — färgernas glädje och formernas styrka — likt den borne furstesonens diadem och purpur.

Denna glädje kan blifva lik jublande sång utan ord i solens enväldstid. När storm och oväder draga fram, är det väldigheters strid på lif och död... Men folket, som lefver afskildt här uppe, har blifvit sådant, att glädjen tar det emot utan förundran och stora ord, — sorgen gräfver sig in i sinnet stundom så att förståndet viker — men ej heller den åstadkommer vidlyftigt ordande —

Och denna dag med blek höstsol, som lägger markernas frusna armod i skarpt ljus, har lockat två unga människobarn till vandring upp efter säterstigen.

De hafva länge gått hand i hand, och vid stättan, där de kunna se hela bygden under sig och vidt om i blånande dis, sätta de sig ned.

Nu, då slagorna ej hafva något att tröska, och allt annat höstarbete afstannat, kan äfven ungt folk gå hvar till vilja, utan att husbondfolket tänker på, att de ödsla med tiden. Det kan nästan blifva till en lättnad att ej ständigt behöfva se omkring sig alla dem, som man skall dela den knappa kosten med.

Och de två vid stättan tänkte nu minst på, att någon kunde fråga efter dem...

Länge sutto de tysta och sågo ut öfver ådalen, där röken från stugorna blandade sig med älfvens växande dimmor.

Till slut sade han lågt: — »Så bli' vi väl nödda till att inte komma i lag nu på ett par år än väl... Det blir ingen hjälp för det, Hanna.»

»Det blir väl inte det — tänker jag — och nu far du.»

»Jaa, först jag får betyget far jag neröfver — ni ä' många nog om födan.»

De se ej på hvarandra. Det är som om de ej vågade det, och det dröjer en stund, innan någon af dem åter säger något.

Tungt och dröjande höres hon slutligen säga: »Det kunde nog vara bra att få följa med och söka tjänst söderut, nu, då allt hvad en sparat blifvit oppädet — men jag kan int' gå från mor heller och låta'na förgås ensam.»

»Ja, det ä' int' värdt att en grundar längre. Och det första jag tjänar något, skickar jag dej en slant, Hanna.» Nu såg han på henne, och de båda unga ansiktena lyste upp för ett kort ögonblick.

Visst var det svårt och bittert att ej få gå till prästen vid jultid, som ämnadt varit, och att se, huru allt hopsparadt gick åt för att man ej skulle svälta ihjäl — men de fingo endast börja om på nytt, så skulle väl prästen läsa öfver dem till slut en gång.

»Och skulle vi int' få råkas ensamma mer,» fortsatte han, »så adjö, flickan min, nu, och var trogen, och var vid godt mod!»

Han drog henne hastigt intill sig, och hon hviskade i halfkvädda ord ett farväl med löften om tro och tålmod...

När solen hade dalat bakom fjället, och luften låg tung af violett töcken, sågos två gå med långsamma, dröjande steg ned efter säterstigen — hand i hand.

*

Vidt i socknen hade sports, att det fanns hopp om hjälp för den värsta nöden — den

Wilh. Becker.

Kongl. Hofleverantör, Sthlm.
Fabrik, Engros- och Detaljförsäljning af
Torra och Oljerifna
FÄRGER, EMALJFÄRGER,
GLASURER och FERNISSOR.
Materiel för Konstmålare. Ritmateriel
för arkitekter och maskinritare.
KEMIKALIER, DROGER, FÖRBANDS-
och **SJUKVÅRDS-ARTIKLAR.**
Parfymmer, Smink och Tvålar m. m.

närmaste, som stod invid stugudörren och grinade med hungerns håliga, blåbleka anletsdrag. Goda människor ville hjälpa, man skulle få mjöl att blanda med halmen och barken, och den svartfläckiga potatisen, som ej ens svinen kunde äta, skulle ersättas med frisk, god.

Häraf kom sig, att kyrkbacken var full af folk, och de, som ej fått rum i kyrkan denna välsignade söndag, kommo i spridda grupper efter vägen för att höra nytt. De hade kommit långväga ifrån denna helg, och de, som ej längre ägde häst att åka efter, hade gått flere mil — förstas med många uppehåll — ty, när man lefvat på nödårskost, förmår man ej stort. Det var länge sedan kyrkbyn varit så besökt, och under sista tiden hade prästen haft lätt att räkna sitt kyrkfolk.

Han hade med en blandning af undran och vemod sett, huru den bittraste nöd kan hålla människor borta från den gemensamma andakten — han var ung, prästen. Och han såg, huru kroppens tärande hungerkänsla nästan kunde tillintetgöra själens behof af näring, där den ej rent af gjorde sinnet hårdt och förbittrat.

Själf hade ju äfven han under denna nödens tid fått pröfva på mången försakelse, och det var nu med innerligaste glädje han såg sin hjord så fulltaligt samlad. Och när gudstjänsten var slut, dröjde han ej med att gifva dem visshet om det, som han nu kände måste gälla mer för dem än något annat.

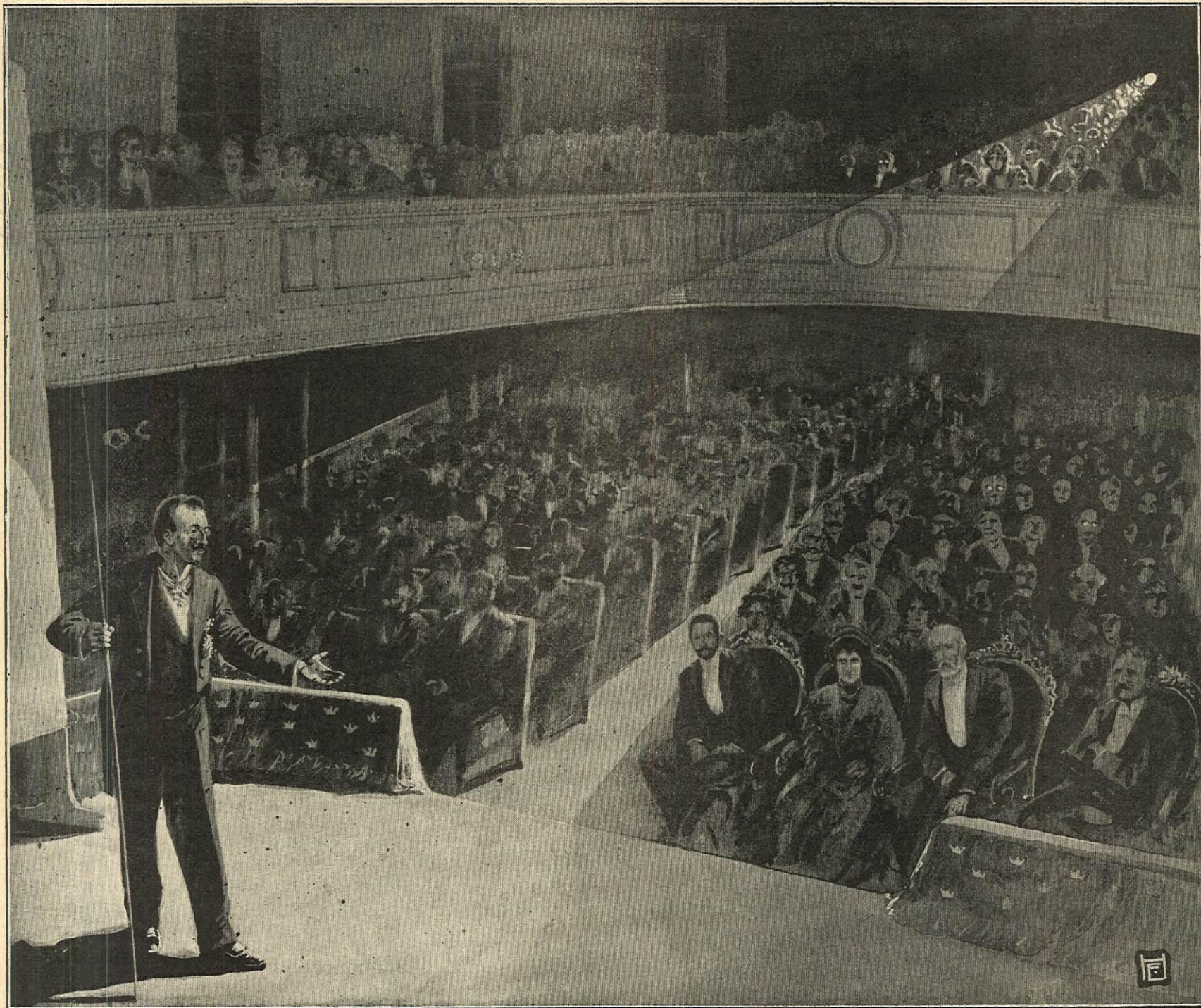
När det var sagdt, och de fått veta, att hjälp skulle komma — snar hjälp — då var det med ens som om all den dofva hopplösheten — instängd och behärskad under månader — fått makt att bryta sig fram, och den lilla fjällmarks kyrkans hvalf fylldes af gråt från kvinnor och män, som ej fällt tårar sedan de voro barn — annat än i lönlige ensamhet.

Men där ute på kyrkbacken, när de alla kommit ut, och det ännu närmare började talas om alla nya möjligheter och förhoppningar, syntes en liten utmärglad, böjd gubbe gå från den ena gruppen till den andra, under det han än skrattade, på ett underligt, gäckande sätt, än talade för sig själf, afbrutet och utan reda...

Det var gamle Träsked-Per. Han hade varit med under det förra, svåra nödåret, då hust-run och hans två små barn dukade under af umbäranden. Sedan dess hade han varit konstig och utan hem — hade försörjt sig med att gå från bygd till bygd och sälja träskedar — och nu, när hungersnöd åter började, hade han blifvit fullkomligt sinnesrubbad.

När kyrkfolket så småningom började gå hvar till sitt, och endast ett fåtal var kvar där uppe på backen för att i det längsta kunna snappa upp något af det samtal, som fördes mellan prästen och ett par af bönderna i kommunalnämnden, syntes äfven Per närma sig dem.

D:R SVEN HEDIN HÅLLER INFÖR GEOGRAFISKA SÄLLSKAPET I VETENSKAPSAKADEMIENS HÖRSAL DET FÖRSTA FÖREDRAGET OM SIN SENASTE EXPEDITION I CENTRALASIEN. TECKNING FÖR IDUN AF HJ. ENEROTH.

Sedan han en stund stått stilla och lyssnat, började han på en gång tala högt och skrikande, under det han svängde och slog ut med armarna i ett slags extas:

»Ni blinda och dumma,» ropade han, »som förlita er på de rika... Visst få ni hjälp, ni som hungra, och era barn, som förgås af nöd — men hvad hjälpa smulor — hvad kan det bli åt tusen och åter tusen.

»Jag är inte tokig, jag, längre; jag har varit hungrig så länge nu, att jag blifvit klok igen. Och jag kommer därifrån, där de rika bo — jag har varit i staden, jag — det var inte länge se'n — och jag har sett, att det är bara smulorna, som falla från den rike mannens bord. De veta vår nöd och lefva kräsliga vid fulla fat. Och det står skrifvet: gå bort och sälj allt det du har och gif de fattiga.»

Här tystnade han, och armarna föllo ned maktlösa, under det hvit fragga stod omkring munnen. Han sjönk ned på marken — medvetlös.

Rundt om stodo alla förskräckta och uppörda, tills prästen och ett par af karlarne fingo honom inburen i närmaste stuga.

Det underligt vilda talet hade nedstämt dem, fastän det ju endast var en stackars

tosings galna prat. Men denna stämning räckte dock ej länge. De ville och kunde ej tvifla på, att deras pröfning nu var slut. Denna välsignade dag hade det blifvit dem sagdt af prästen i Guds eget hus, och de hade nu fått en trygg visshet om, att människorna äro barmhärtiga liksom Gud är barmhärtig.

Men länge efter det den sista gruppen af fattiga uthungrade kyrkbesökare lämnat backen där uppe, stod prästen kvar, försänkt i djupa tankar.

Han såg ut öfver den vida bygden, där nu allt — af frost och vatten fördärfvadt — låg gömdt under hvit, mjuk snö, och han tänkte: »Hvar finns väl den, som säljer ens hälften af hvad han äger och gifver de fattiga?»

— IDUNS FÖLJETONG.

SEDAN NU Sigrid Elmblads berättelse »Fru grefvinnan» afslutats, begynner i den detta nummer åtföljande romanbilagan in-

förändret af en synnerligen intressant novell »Fru Gerdas hemlighet» af

Gustaf af Geijerstam.

Berättelsen tillhör en af den berömde författarens tidigare novellsamlingar »Kampen om kärlek», hvilken publicerades i bokform för ett antal år sedan, men som då trycktes i en mycket begränsad upplaga och i följd därpå ej trängde till en större allmänhet. Skildringarna besitta emellertid ett så högt litterärt värde och äro jämväl af så intresseväckande natur, att Iduns utgivare ej tvekat att efter öfverenskommelse med författaren införlifva desamma med tidningens romanbibliotek. De öfriga tre af samlingens noveller komma att offentliggöras under loppet af nästa år.

Vi äro öfvertygade, att vår publik med glädje skall tillgodogöra sig dessa skildringar af en af vårt lands bästa och mest lästa förf. i närvarande tid.

RED. AF IDUN.

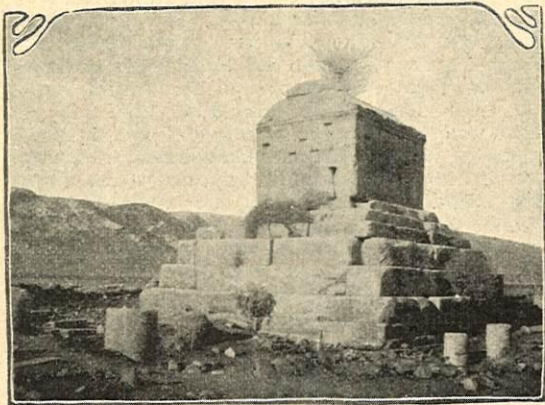
UR DAGSKRÖNIKAN.

SVEN HEDINS FÄRD. Vår ryktbare upptäcktsresande dr Sven Hedin höll härom kvällen i Vetenskapsakademien inför ledamöterna af Svenska sällskapet för antropologi och geografi samt i närvaro af konungen, prinsessan Ingeborg, prinsarne Carl och Eugen, excellenserna Boström och Lagerheim m. fl. ett intressant föredrag om sin äfventyrsfyllda och för den vetenskapliga forskningen betydelsefulla resa genom Ostturkestan och Tibet.

Genom en af våra tecknare ha vi lyckats för våra läsare framställa en bild af den märkliga sammankomsten, vid hvilken dr H. blef föremål för en utomordentlig hyllning såväl från sin konungs sida som ock från de öfriga närvarande.

*

NORDISKA KOMPANIETS textiltställning, under ledning af fru Tyra Grafström, öppnades för några dagar sedan i sina nyinredda lokaler vid Regeringsgatan. Vi meddela i dagnumret en afbildning af lokalens präktiga hall, hvilken, anordnad af arkitekten Boberg och försedd med ypperligt takljus, liknar en museisal.

CYRUS' GRAF.

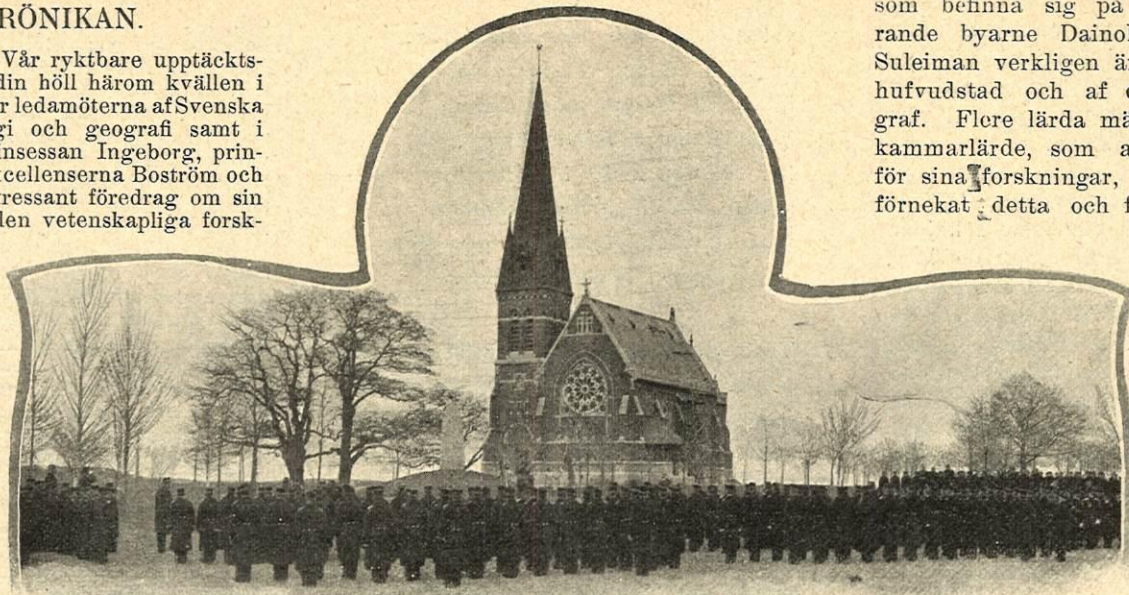
Utställningen har denna gång vuxit in äfven på andra områden så att densamma, jämte textilster, innefattat gamla konstmöbler, konstglas, keramik m. m., som det skulle taga allt för stort utrymme att här specificera.

Bland de textila alstren märktes ett grönt dörrförlänge med frostbitna kålblad som motiv. Det var en förtjusande och till hela sin hållning själfständig komposition, vittnande om fint natursinne och högt utvecklade smak. Såväl detta arbete som en hörnsoffa med lösa dynor, lysande af vårblommor i smakfullt grupperade knippen, äro utförda efter kompositioner af fröken Annie Frykholm.

För öfrigt funnos goda arbeten af Nils Lundström och fröken Starck m. fl.

Iduns konstnärliga reproduktion

af Carl Larssons akvarell »Titt-ut», finnes fortfarande att tillgå.

SVEA LIFGARDES MINNESFEST UTANFÖR GUSTAF ADOLFS-KYRKAN TILL FIRANDE AF GUSTAF ADOLFS-MINNET DEN 6 NOVEMBER. FOTO AF A. BLOMBERG.

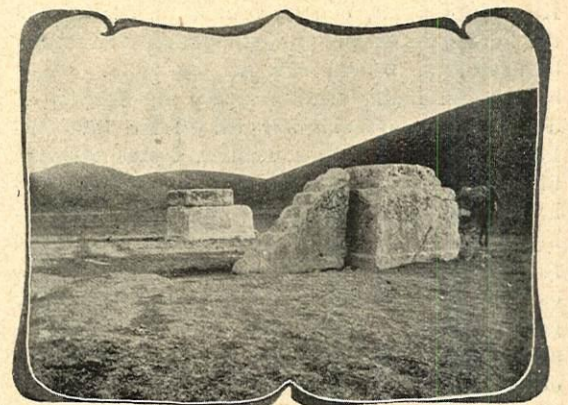
CYRUS GRAF VID PASARGADÆS RUINER.

SEDAN Alexander, macedoniern, bränt Persepolis konungapalats, tågade han till Pasargadæ, ifrig att se Cyrus', den förste storkonungens, graf. Men då han ankom till den af Darius Codomannus öfvergifna konungastaden, fann han Cyrusgrafven plundrad på sitt innehåll, som dels var bortfördt, dels sönderbrutet och kringkastadt. Alexander lät gripa magerna, som haft vakt öfver grafven, och underkasta dem tortyr för att få upphofsmanen till denna plundring i sina händer, men lyckades ej förmå magerna att bekänna. Här efter lät han så godt sig göra lät återställa grafven i dess forna skick och där insätta hvad som kunde återfinnas af den forne storkonungens kvarlevor. Så berättar de flesta af de gamla historieskrifvarne; det är endast en af dem, som påstår, att Alexander själf lätit uppbryta storkonungens sarkofag för att mätta sin nyfikenhet. Under nyare tider har det rådt olika meningar om, huruvida de ruiner,

som befinna sig på slätten mellan de nuvarande byarne Dainoh och Mesched Mader i Suleiman verkligen äro återstoderna af Cyrus' hufvudstad och af den förste storkonungens graf. Flere lärda män — och i synnerhet de kammarlärde, som aldrig varit på platsen för sina forskningar, tyckes det mig — hafva förnekat detta och förlagt Pasargadæ på ett helt annat ställe, där nu inga ruiner finnas. Jag kan, ehuru jag besökt platsen, ej göra något inlägg i frågan, men det synes för min af föga lärdom fördunklade syn, att de, som i dessa ruiner vilja se Pasargadæ, sitta inne med den förnuftigaste åsikten.

Af själfva staden återstår nu ej synnerligen mycket, och det är rätt svårt för den ej ruinlärde att af

hvad som återstår konstruera upp en bild af Cyrus' stad. Men söder om själfva stadsruinerna ligger, omgifven af en nutida persisk lerbys skräpiga begravningsplats, den väldiga

GRAF UTANFÖR PASARGADÆ.

grafbyggnaden glänsande ljusgul. För de nutida perserna har Cyrus föga betydelse, och därför har här som på så många andra ställen Salomo fått bära ansvaret eller äran för byggnaden. Hvarje från forntida dar härrörande storverk i islams länder tillskrivas i allmänhet Salomo, men man får ej förstå detta så, som skulle det vara den gamle judakonungen det är fråga om. En moslim skulle säkerligen med harm tillbakavisa det påståendet, att Suleiman varit en jehudi. Nej, en rättroende moslim var han, men när han lefde vet ingen. Det är emellertid ej Salomo själf, utan hans hedersvärda mamma, som ligger begraven här i Pasargadæ, där af namnet Mesched Mader i Suleiman, som från grafven öfverflyttats till hela byn. Salomo har byggt Baalbek, han har i förening

NORDISKA KOMPANIETS HÖSTUTSTÄLLNING AF TEXTILALSTER UNDER LEDNING AF FRU TYRA GRAFSTRÖM. FOTO AF A. BLOMBERG.

med Dschinni — andarne — byggt Tudmur, ja, han har till och med byggt en moské utanför Jerusalem. Men här i Persien, där man har en egen nationalhjärte, den outslitlige Rustem, delar han med denne äran att räknas som allt stort upphofsman.

En af våra bilder visar, hur den förste storkonungens graf ter sig nu i våra dagar. Själva den trånga grafkammaren där uppe i höjden står nu tom och öde, troligen sedan de tider, då araberna störtade Sassanidriket öfver ända; pelarne, som fordome omgäfvit byggnaden, åtminstone på två sidor, äro kullstörtade, och den plats, där det nära nog oförstörbara ljusgula minnesmärket står, företer en bedröfligare, skräpigare anblick till och med än hvad islamitiska begravningsplatser alltid göra. Men om man gör sig möda att klättra upp för de rätt besvärliga trapporna, så skall visserligen den tomma, trånga, smutsiga grafkammaren ej bjuda någon ersättning för denna möda, men så mycket mer utsikten öfver Pasargadæs af den slingrande Polvar vattnade slätt. Om den döde storkonungens ande häruppi från kunnat betrakta sin hufvudstad, hade han haft skäl att vara stolt öfver sitt verk. Pasargadæs vidsträckt, fruktbare slätt är på alla sidor omgifven och skyddad af fullständigt öfverstigliga berg. Praktiskt taget finnes endast två tillträden till densamma. Det norrut öfver Dai noh, som redan ligger på slätten, till Khaneh Kergun, och söderut de öfver Sivend till Persepolis förande passen, genom hvilka den bullersamma Polvar slingrar sig fram. Grafbyggnaden ligger strax framför mynningen af det södra passet och har väl därför varit belägen utanför själfva staden, hvars stomme bildades af palats, tempel och citadell, sticande upp som öar ur det haf af folkets lerhyddor, af trädgårdar och odlade fält, som fyllde hela slätten. Ty så måste vi väl tänka oss Pasargadæ liksom alla andra af dessa det gamla Asiens städer: icke en enda sammanlutad stad, utan grupper af små städer och odlade fält, som höllos tillsammans inom de skyddande murarne, ett slags landstad, där folkets konungar trängde sig tillsammans i grupper kring de kungliga palatsen.

Sådana städer voro Babylon och Ninive, sådana äro till viss grad ännu i våra dagar de stora nordkinesiska städerna. Det är bibels stad, där stadsinvånaren är åkerbrukare.

MUSTAFA.

REKVIEM.

DAGRARNE dallra bleka, kalla,
stilla naturen står och stum,
löfven å öde stigar falla,
viken ej vattrar vågors skum.
Djuren ej mer i snären leka,
låt icke hörs ur kronors rund,
doft mina steg mot marken eka,
susar en vind i falnad lund,
susar i höstens stillhet.

Vissnad är sommarns blomsterlycka,
svunnen passionens purpurtid,
älskogens kval ej längre trycka,
lidelser funnit grafvens frid.
Jubel och ve förtonat båda,
själarnes kamp har funnit ro,
håxdans ej längre drömmar tråda,
önskingar ej i nerver bo,
hvila i höstens stillhet.

Skog, som framför mig vissnar sakta,
vatten och berg och nakna trän,
er jag i andakt vill betrakta,
faller till slut på mina knän,
lyfter i ångest mina händer,
ber till den ande, i er bor,
anden, som inga lustar tänder,
men som, gudomligt ren och stor,
signar i höstens stillhet.

Tysta den storm, som hjärtat vråker
mellan min fröjds och vändas strand,
räck mig den dvaldryck, själen läker,
släck mina sinnens vådabrand,
sluta ett lif af tunga strider,
svalka med dödsvindens ljufva fläkt
panna, hvarinom tanken lider,
skänk mig min lyckas bleka dräkt,
ande i höstens stillhet!

FREDRIK NYCANDER.

ETT ÄKTENSKAPS HISTORIA. EFTER ENGELSKA KÄLLOR FÖR IDUN AF H. AF P.

DEN 24 MARS 1858 gifte sig i London Elisa Lynn, redan då författarinna till åtskilliga böcker och flitig journalist, med den framstående tecknaren och xylografen William James Linton.

Mrs Linton skref och sade sedermera, att ingen af hennes lifs handlingar varit mer grundad på känslan af plikt, att aldrig önskan att tjäna andra fullkomligare tillbakaträngt tanken på det egna jaget, att mr Linton icke var henne fränstötande, men icke heller tilldragande, att hon var fullt medveten om, att hon bragte honom ett offer. I sanning, man undrar om ett oförståndigare förståndsäktenskap någonsin ingåtts.

Mr Linton var fyrtiosex år, miss Lynn trettiosex vid tiden för deras giftermål. Han var änkling och hade sex barn. Kombinationen är icke ovanlig, han och hans barn voro det i så mycket högre grad. Han var en i många afseenden märklig man, konstnär, politiker och skald. I denna hans sista egenskap hälsar honom Walter Savage Landor med en sonett, som börjar:

'Lauder of Milton, worthy of his land.'

Såsom politiker stod han i förbindelse med sådana män som Herzen och Mazzini. Han redigerade tidningar, skref böcker, uppsatser och adresser. Oaktadt denna mångsidighet nådde han stor skicklighet i sitt egentliga yrke och rönt mycket erkännande som konstnär. Han bar långt okammat hår och föraktade löskragar.

Miss Lynn gjorde hans bekantskap, medan den första mrs Linton ännu lefde och besökte dem i deras hem Brantwood i Sjödistriktet, samma ställe som Ruskin sedermera köpte och byggde om. Gemensamma vänner sammanförde dem. Miss Lynn var och ansågs vid denna tid vara en arg radikal.

I en af Englands vackraste och vildaste trakter, i en trädgård, där maskrosorna värderades högre än odlade blommor, där träden hvarken tuktades eller beskuro och där trädgårdsmästaren antagits uteslutande för sina vackra ögons skull, låg detta Brantwood. Där funnos inga matar, få stolar och tommå packlärar, där stolarne tröto, men dyrbara taflo och skisser, konstverk från 14-hundratalet, mörka af damm, och alla dessa kuriosor, som man finner i ett konstnärshem, uppådade på groft tillyxade hyllor af omålad furu mot otapetserade, hvitrappade väggar.

I denna omgifning växte de Lintonska barnen upp. De voro lika klädda, gossar och flickor, bredden på hattbanden utmärkte skillnaden mellan könen, de buro alla sitt hår i hängande lockar, t. o. m. den äldste gossen, som var fjorton år gammal. Deras föda utgjordes af mjölk, bröd, grönsaker, hafremjöl och sirap. Kött var öfverflöd, sötsaker syndigt öfverflöd. De voro vackra som änglar, gossarne skulle blifva stora konstnärer eller skaldar, flickorna profetissor, några af dem mödrar för att uppehålla de utvaldas släkte. Om mr Linton skriver den blifvande mrs Linton många år senare: »Ingen som kände honom då,

kunde, oberoende af hans åsikter, undgå att älska och vörda hans personlighet. Han hade ett fullkomligt Kristusansikte. Hans politiska övertygelse var hans religion, han trodde, att en social revolution stod för dörren, efter hvilken krig skulle upphöra, det rätta intaga det för tillfället ändamålsenligas plats, frid, sanning och oskuld regera världen. Hans teologiska trosbekännelse var en blandning af kristendom och panteism, han trodde på en personligt ingripande Guds Försyn, på sanningens makt och det rättas öofvervinnelighet.»

Miss Lynn och den dåvarande mrs Linton blefvo goda vänner. Då efter några år den senare angreps af en förfärlig sjukdom och låg hjälplös i månader före sin död, var det denna sin nya vän hon helst såg omkring sig och med den oegennyttiga, som var henne karaktäristisk, lämnade miss Lynn allt hvad hon hade för händer och kom dit för att vårda henne. Hon blef icke endast den sjukas utan hela familjens goda ängel, hon icke blott tog hand om barnen, hon till stor del försörjde dem. Det förstas nästan utan att sägas, att penningen i detta hus endast var en tillfällig gäst. Men hvarken miss Lynn själf eller någon af familjen Linton ansåg hennes handlingssätt märkvärdigt eller berömvärdt. Att den, som hade pengar, skulle dela med sig åt den, som inga hade, utgjorde en del af den Lintonska religionen, och de betraktade hvad hon gjorde för dem som en helt naturligt sak.

Innan den sjuka dog, anförtrödde hon sina barn åt miss Lynn, som icke fullt två år senare gifte sig med änklungen.

Hos hvarje kvinna finnes nedlagdt begäret att ofra sig, och offrets storlek snarare eggas än afskräcker. Miss Lynn hade resignerat hoppet om kärlekslycka, om ett hem tillsammans med den man hon älskade. Denne var en katolik — djupt religiös och sin kyrkas lydige son, kunde han icke gifte sig utan hennes samtycke. Miss Lynn sökte fäfangt att låta sig omvändas. Deras förhållande varade i många år, men vid hvarje nytt sammanträffande hade svalget mellan deras åsikter vidgats. Miss Lynn hade många fel, men hon var själfständig och älskade sanningen öfver allt. Icke långt före hennes giftermål hade deras förhållande kommit till en afgörande kris och deras vägar hade skilts. Då den lycka hon åträdde blifvit henne förmenad, tyckes hon hafva varit likgiltigt för, om olyckan blef större eller mindre. Möjligheten af att hon icke var vuxen den uppgift, hon förelagt sig, tyckes aldrig hafva fallit henne in. Men längtan efter en kvinnans naturliga verksamhet, efter ett hem, barn och allt, som med dem följer, var säkerligen lika mycket som önskan att motsvara sin döda väns förtroende orsak till hennes giftermål. Hon var i den ålder, då kvinnor företrädesvis begå dårskaper af denna art, och hennes dårskap var omgifven af själförsakelsens gloria. Ty mr Linton var henne icke personligen tilldragande, de egenskaper hon beundrade hos honom, voro dem man beundrar på afstånd hos en stor man.

Han däremot var förälskad. En af deras gemensamma vänner skildrar den dåvarande miss Lynn sålunda: »Hon bar alltid glasögon, var nästan vacker och hade en viss stil öfver sig. Linton, denne bohémien, var alldeles intagen af hennes — han brukar ett nästan öfversättbart, men betecknande uttryck — fine ladyism.» Själva detta uttryck låter oss skimta en af de klippor, på hvilka deras äktenskapliga lycka strandade.

Ett stort bevis på kärlek gaf han henne, då han lämnade sitt älskade land och flyttade till London. I detta fall var hon obeveklig. En af de många motsatserna i hennes karaktär var att hon förenade en innerlig kärlek och förstående af naturen — hon var bl. a. intresserad botanist — med en bestämd motvilja för att bo på landet året om. Hon sade, att Brantwood skulle blifva hennes graf. Möjligen hoppades hon också att med ombyte af vistelseort skulle blifva lättare för familjen Linton att börja ett nytt lif, det lif, som hon skulle bereda dem. Smutsen, slarvet, otrefnaden — idyllens mörka fläckar — på Brantwood voro henne outhärdliga. Hon hyrde alltså ett hus i London och inredde det i enlighet med sina tillgångar. Mr Linton lämnade henne fria händer, såg i själfva verket upp och tryggade sig till henne såsom till en i världsliga angelägenheter mer förfaren än han själf. För öfrigt var det i regeln hon som betalade, Lintons tillgångar voro osäkra, ehuru han stundom förtjänade stora summor. Barnen fingo nu vanliga kläder och flickorna en lärarinna, gossarne skickades i skola. Mr Linton fogade sig. Han var vid början af sitt äktenskap mycket medgörlig, men han såg på hela denna revolution med det medlidssamma lojot hos en, som förstär bättre.

Då man tänker sig denna familj, van vid den mest obundna frihet i hvad som då ansågs vara en ödemark omplanterad i ett fashionabelt kvarter i London och iförd civilisationens tvångströja,

samlar nu hvarje praktisk husmoder, ty på detta sätt erhålles mängen *prydlig och nyttig* Svenska Rabattmärkes Akt. Bol.

Drottninggatan 74, Stockholm.

Utställningar äfven i NORRKÖPING och SÖDERTELJE.

Röda Rabattmärken

gripes ens hjärta af medlidande. Men Linton tredskades, han lefde fortfarande sitt lif oklippt och utan löskrage, men barnen ... Likväl var mrs Linton en god mor för dem, och de älskade henne, liksom hon älskade dem.

Och till en början gick allt förträffligt. Hon hade att afstyra deras konstnärliga försök på den nya matsalsskänken och svårigheter af samma art yppade sig utan tvifvel många. Men mr. Linton tycktes finna behag i ett ordnat lif, i känslan af ekonomisk trygghet, af någon, som tog hand om honom. Men, ack tyvärr, endast nyhetens behag. Han återgick snart till sina gamla vanor och redan efter tre månader frågade sig mrs Linton, huru länge hon skulle kunna hårdta ut.

Det låter löjligt, men är ett faktum, att mr Lintons bristande punktlighet blef en af de orsaker, som omöjliggjorde deras samlif. Då t. ex. middagen blifvit utsatt till kl. 6, infann han sig kl. 8, och han blef icke förargad, men djupt sårad, om familjen satte sig till bords utan honom. Hvad som kunde passera på Brantwood i de gamla förhållandena blef i London familjens ruin i alla möjliga bemärkelser. Förebråelser retade honom, genom smicker och böner måste hans hustru förmå honom till, hvad hon betraktade som hans enkla skyldighet. Han var tyyst och inbunden, hon var ökad för sitt våldsamma lynne. Mr Linton var icke endast slarfvig, han föredrog slarf framför ordning, hans hustru var ett ordningsmönster. Då hon reste i Italien, stoppade hon omsorgsfullt sina (hotellens) lakan, och det var hennes sorg att hon inte kunde få ta upp på sitt rum bordduken från table d'hôte för att med den göra sammaledes. Hon var utomordentligt samvetsgrann i penningaffärer. Vid ett tillfälle — också i Italien — betalade hon ut en stor summa för att befria en henne fullkomligt okänd landsmaninna från skuld. Hon ville icke, att det där skulle sägas, att en engelska icke gjort rätt för sig. Men hon kunde aldrig förmå mr Linton att för henne uppege sina skulder, inte för att han blygdes för dem eller ville dölja något för henne, inte heller af halsstarrighet, utan helt enkelt därför, att han inte förstod hvad det skulle tjäna till.

Förtänksamhet var för honom ett annat ord för misströstan till Försynen. Han gaf åt ett ordnat hemlif ingen som helst betydelse. »Saken» — han var republikan — var för honom allt. Hvad som drog honom bort från det offentliga arbetet i mänsklighetens tjänst var ett ondt. Från sin synpunkt hade han kanske rätt. Man kan endast upprepa hvad som förut blifvit sagdt, att samhällsförbättrare af hans art icke lämpa sig såsom familjefäder, i alla händelser lämpade han sig icke för sin dåvarande fru. Om hon, då hon gifte sig, gaf vika för ett syndigt begär att ofra sig, måste det medgifvas, att hon blef hårdt straffad.

Men å andra sidan var hon icke ensam om sin misstränkning. Mr Linton hade gift sig af kärlek, icke för att fylla en mission, men hade säkerligen i den intelligenta, intresserade författarinnan trott sig skola finna en god arbetskamrat. Många år senare i Amerika beklagade han sig för en gammal vän öfver att mrs Linton icke hade den sanna »tron». »Hon var hänförd af Garibaldi, men hon var precis lika hänförd af lord Palmerston!»

Samme vän tillägger: »Detta var hvad han sade mig, men det fanns andra saker, som icke kunna nämnas.»

Mrs Linton älskade sällskapslif. Då hon flyttade till London, var hennes ärelystnad att skapa en litterär och konstnärlig salong. Hon hade många förutsättningar, men företaget strandade på hvad som ytterligare bidrog att förbittra detta olyckliga äktenskap — makarnes olika sociala ställning.

Mrs Linton var demokrat och berömde sig af att äga vänner bland alla samhällsklasser; hon kysste sin husjungfru, hennes vänliga, förtroliga sätt gentemot personer i denna ställning skaffade henne ofta obehag och utsatte henne för missförstånd, som då hon reste i Italien — hon tillbragte där flere år af sitt lif — med en ung väninna och allmänt betraktades och behandlades som dennas aföndade duenna. Men hon var tillika en biskops dotterdotter. Hon hade som ung flicka tvungit sig till sin fars samtycke att gå ut i världen och tjäna sitt bröd, hon hade umgåtts med alla slags människor, hon hade svulit i Paris, och i London hade hennes redaktör knutit näfven för ansiktet på henne. Men hon hade aldrig med någon handling i sitt lif förverkat sin sociala ställning, och hennes plats i samhället och hennes umgängeskrets voro i enlighet med hennes namn och släktförbindelser.

Till en början bländad af sin hustrus »fine ladvism», återfick mr Linton sina ögons bruk. Han fann hennes vänner »världsliga, lättsinniga och ogudaktiga», och han sade det åt dem. Mrs Linton stod nästan isolerad och oklippta samhällsförbättrare öfversvämmade huset. Då mr Linton var borta, som han ofta var, inkvarterade

han hos sin hustru dessa »arbetare för den goda saken».

Efter fyra år, »hvar år förskräckligare än det föregående», voro mrs Lintons tillgångar i det närmaste uttömda, och då mr Linton ägnat sig åt politiken med försunmande af mer inkomstrinngande sysselsättningar, måste familjen inskränka sig. De togo en anspråkslösare bostad. För honom var detta en lättnad, för hans hustru ytterligare ett bevis på hennes lufs stora nederlag. Efter två år flyttade han och barnen tillbaka till Brantwood. Mrs Linton däremot stannade kvar i London. Detta var icke skilsmässa i ordets vanliga bemärkelse. Mrs Linton tillbragte sina somrar på Brantwood, och hennes genom ökad arbetstid ökade inkomster satte henne i tillfälle att pekuniärt understödja sin familj — hon upphörde i själfva verket aldrig härmed. Men det verkliga bandet hade brutit. Sommaren 1866 skrifer hon till en väninna: »Hvad skall jag säga dig om mig själf? Ingenting som är roligt eller bra. Och hvad lönar det att klaga. Jag skulle kunna fylla hela arket med utgjtelser, men jag undrar om du skulle tycka lika mycket om mig före som efter. Det tycks så hårdt, så okvinnligt af en hustru att icke känna sig fullkomligt lycklig tillsammans med sin man, synnerligast efter en lång skilsmässa och då mannen är så förälskad som min man är ... Men jag är inte lycklig här och jag skall aldrig mer blifva ett med familjen Linton. Det verkliga bandet är brutet. De små trådar, som sammanhålla oss, betyda något blott emedan de äro så många. Kärlek, ett hem, moderskap, allt detta är dött för mig — skall aldrig återuppstå — och dock trånar jag efter kärlek, längtar efter ett hem.»

Om arten af dessa små trådar ger oss hennes styfdotter mrs Mathers en föreställning, då hon skrifer: »Våren 1864 flyttade vi tillbaka till Brantwood, men vår mor, för hvars arbete umgänget med människor var nödvändigt, hyrde sig rum i Russel Place. Så länge vi stannade där, ända tills vår far flyttade till Amerika, tillbragte likväl hon sommarmånaderna hos oss. Flere af hennes noveller äro skrifna på Brantwood. Vår äldsta syster var vid denna tid tjugu år, och kunde mycket väl sköta hushållet, men vår mor var alltid redo att komma, då vi behöfde henne, t. ex. då någon var sjuk. Jag minns hvilken trefnad det var, då hon kom, hur uttröttlig hon var i sin vård. Hon hade en underbar, magnetisk kraft — det är omöjligt för mig att nog starkt uttrycka, hvilken sann mor hon var för oss alla. Hon hade sina favoriter, men vi förstodo alla, hur hon bemödade sig att dölja det och hur rättvis hon var. Vår egen mors sjuklighet gjorde att vi fått mycket liten upfostran innan hon tog vård om oss — säkerligen ingen lätt uppgift.»

1867 var mr Lintons ekonomiska ställning sådan, att han måste flytta till Amerika. Hans hustru hjälpte honom med hans skulder, barnen sattes tillsviðare i skola och voro under mrs Lintons vård. Året därpå hade han skaffat dem ett hem och frågan blef nu, om hon skulle stanna eller åtfölja dem. Hon hade under de sista åren faktiskt varit gäst i sin mans hem, barnen hade dels vuxit upp, dels dragits undan hennes inflytande. Mr Linton hade uttryckligen sagt henne, att han fann den gamla upfostringsmetoden — det var en metod — bättre och mest i enlighet med hans önskningsar.

Hon stannade och gick ut i striden mot kvinnomancipationen. Han lefde i Amerika samma lif som på Brantwood, omgifven af sina träsnitt och böcker, hvilka senare han själf tryckte och band.

De återsågo hvarandra aldrig. Då mr Linton många år senare besökte London, öfverenskommo de att icke träffas. Men de brevväxlade alltjämt.

Mr Layard, mrs Lintons biograf, från hvilken jag hämtat materialet till denna lilla uppsats, har gått till sitt värf med den samtida biografens all aktning värda grannlagenshänsyn. Dess skuggsida är en ofullständighet, som bl. a. gör att deras äktenskaps historia i själfva verket endast blir de yttre konturerna af densamma. Afven dessa äro af intresse; likväl önskar man t. ex. af denna långa, vidlyftiga korrespondens mer än de två bref, som här nedan återgifvas. Man önskar åtminstone, att ett af dem vore från mrs Linton, man vill veta, hur hon besvarade dem, hvad de betydde för henne, om de drunknade i hennes öfveriga korrespondens (hon skref 1897 2,124 bref).

Det ena är skrifvet 1889, innan mr Linton sista gången lämnade London.

»Nu då jag reser, nöjd att vi icke hafva träffats, måste jag dock säga dig, att det har känts svårt för mig. Jag ville än en gång tryckt dig till mitt hjärta, mina läppar mot dina. Men skilsmässan hade blifvit alltför bitter. Käraste, tro mig, jag skulle än en gång vilja sammanlänka våra lif, om jag trodde att det ginge. Men i myc-

Förnämsta tvättmedel

äro och förblifva dock vid finare tvätt

HYLINS
Ekonomi-Tvål

och vid gröfre tvätt (byk)

HYLINS
Prima Tvätt-Tvål

ket passade vi icke för hvarandra och om i vår kärleks första värme detta kunde skilja oss, skulle det inte göra det nu. Jag skulle våga försöket, men det vore oklokt. Hvilken lycka det är, att endast goda tankar äro mellan oss, att vi äro och alltid skola vara vänner. Allt som kan intressera dig vill jag berätta, gör också du så. Jag vill känna, att du är den enda, för hvilken jag kan öppna mitt hjärta, alltid viss om medkänsla. Och nu farväl, alltjämt innerligt älskade. Du älskar också mig!

Din gamle älskare

W. J. Linton.»

Det tycks som om befriad från det dagliga lifvets nötande hans kärlek bevarats varm och ren, som om han aldrig upphört att älska denna hustru, hvilken om hon också någon gång trodde sig älska honom, likväl aldrig gaf honom mer än reflexen af den stora kärlek, hon förut gifvit en annan. Tvärs öfver hafvet och på åratals afstånd tyckes allt för honom hafva tagit andra proportioner.

1892 tackar han henne för en bok om Irland, som hon nyss skrivit, och utvecklar sina åsikter i frågan. Han slutar: »Så att du drömmer om din gamle älskare. Var icke alltsammans en dröm? Min älskade! — — Det är nog för mig att ha ett hederligt namn och din kärlek, din stora, dyrbara kärlek. Jag tackar Gud för minnet! Din gamle älskare, din sanne hängifne vän

W. J. Linton.»

Han var då åttio år. Vid hans död fem år senare skref hans hustru till en vän: »Jag bar dock hans namn och han var min make, som en gång älskade mig och jag honom. Han var en sällsynt begåfvad man och hans konversation högst förtjusande.»

Hon dog i juni 1898.

FÖRSTA SVENDSENKONSERTEN å Kgl. teatern blef från början till slut en musikalisk högtid. Det är en egen friskhet, käckhet och grace öfver allt hvad Svendsen skrifer, något af trumpetfanfarer i vår luft, af forsande fjällvatten och lekande solsen öfver åsar och fjordar.

Och vare sig han leder åhöraren genom d-dur-symfoniens leende Arkadien, förtäljer om Zorahaydas längtan och kval eller i sina norska rapsodier låter det norska kynnets egendomligheter strömma fram i sprudlande melodier och en orkestral fulländnings lysande klangkombinationer — aldrig upptäcker man någon brista i tonväfnaden, aldrig en ansträngd tanke eller en sökt form.

Samtliga numren fingo också af vårt förträffliga hofkapell ett inspireradt utförande under komponistens egen ledning, och det var därför mer än skada, att publiken ej mangrant kommit tillstädes. Men det är tyvärr fortfarande så, att en stor del af vårt musikaliska Stockholm endast äger parve-nyernas halfutbildade smak. Bjud dem halfakta konst, och de strömma till som flugor kring en sockerbit, men för den äkta konstens yttringar sakna de oftast både börs och uppfattning.

I Iduns Hjälpreda

för Hemmet läses under rubrik

»Om hudens vård»:

— — — Bland alla de medel, som rekommenderas för bevarande eller förbättrade af hyn, anses boraxbenzoë såsom et bästa — — — Mot finneg och oren hy är bästa medlet en längre tids begagnande af borax-benzoëtvål — — —.

HENRIK GAHNS

Borax-Benzoë-Tvål

omtyckt sedan många år, säljes i parfym- & tvålbodar m. fl.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

FACKSKOLAN FÖR HUSLIG EKONOMI

I UPSALA.

(Föreståndarinna: fröken Ida Norrby.)

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 16-22 Nov. 1902

Söndag: Consommé med vermiceller; stufvad fisk i snäckor; stekt rensadel med potatis och salader; bombe à la Fraise.

Måndag: Smågrisar med potatis; krusbärsoppa.

Tisdag: Ugnstekt rebbensspjäll med kartriplommon; äppelmaräng med grädde.

Onsdag: Köttkroetter med champignonsås; soppa på blandad frukt.

Torsdag: Brynt hvitkålssoppa med frikadeller; gräddvårflor med sylt.

Freitag: Kokt, salt färkött med brynta rötter; risgrönsvälling.

Lördag: Tisdagsoppa; fylld kolja med potatis.

RECEPT.

Stufvad fisk i snäckor (f. 6 pers.). 1 kg. gädda, 1 msk. ättika, 1 tsk. salt, 1 1/2 msk. smör, 3 msk. mjöl, 3 dcl. tunn grädde, fiskspad, 2 äggulor, salt, hvitpeppar, saften af 1 citron, rifven ost, 1 msk. stötta skorpor.

Beredning: Gäddan rensas, sköljes väl och gnides in med ättikan och saltet samt kokas sakta i kort spad. När den är kokt, toges den genast upp, skinnat afdraget, alla ben borttagas, och fiskkötlet skäres i tärningar. Smör och mjöl sammanfräses och påspädes med grädden samt fiskspad till en tjock sås, som får koka 10 min. Såsen afsmakas med kryddorna och citronsaften och afredes till sist med äggulorna. Fiskkötlet blandas därefter i såsen, och stufningen upplägges i snäckor, öfverströs med rifven ost och öfverst med stötta skorpor. Snäckorna sättas in i ugn omkr. 10 min. för att få en vacker färg och serveras sedan genast.

Bombe à la Fraise (f. 6 pers.). 1 lit. tjock grädde, 2 msk. vaniljsocker, 1 kkp. jordgubbssylt, (carmin) 15 blad gelatin, 1/2 msk smör.

Beredning: Grädden vispas till hårdt skum. Hälften däraf blandas med vaniljsockret och fryses i glacemaskin. Jordgubbarne passeras och blandas till den öfriga grädden och blandningen färgsättes med litet carmin. Gelatinet spolas med kallt vatten, upplöses i litet het vatten samt iröres. En bombform beklädes med den frusna grädden, fylls med den skära krämen samt nedgräfvdes för att ytterligare frysa i is och salt. Mellan krämen och locket läggs ett smöradt papper för att hindra vatten eller salt att tränga in

Äppelmaräng (f. 6 pers.). 8 stora goda äpplen, 1-2 msk. smör, 1 kkp socker, skal och saft af 1/3 citron.

Marängmassa: 2 små äggvitor, 1 hg. socker.

Beredning: Äpplena skalas och läggs i en panna med smöret, sockret, citronsaften och det i tunna skivor skurna citronskalet. Pannan skakas öfver elden, tills äpplena äro mjuka. De läggs i en smord pajform, hvilken fylls dock endast till hälften. Äggvitorna vispas till hårdt skum, sockret nedröres försiktigt och marängmassan bredes öfver äpplena. Pajformen insättes i svag ugnsvärme och får stå, tills marängen är ljusgul. Den serveras varm eller kall med vispad grädde.

Göteborgs Kexfabriks Ping Pong,

Bästa Ett-öres Kex i marknaden.

Tisdagssoppa (f. 6 pers.). 4 msk. pärlgryn, 2 lit. spad af kokt fläsk, eller salt kött, 1/4 kålrot, 2 morötter, 1 palsternacka 1 bit selleri, 1/2 lit. potatis, 1 msk. mjöl, 6 dcl. mjölk, salt, hvitpeppar.

Beredning: Grynen sköljas och sättas på i det kalla spadet att koka nästan mjuka, hvarefter de ansade och i strimlor skurna rotsakerna samt de i skivor skurna potatisarna läggs in. Då dessa äro kokta, reds soppan af med mjölet, utört med den kalla mjölken. Soppan får därefter koka 10 min. och afsmakas sedan.

Färsfylld kolja (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. kolja (i en fisk), 1 msk. salt, 1 tsk ättika, 2 msk. stötta skorpor, 2 msk. smör, vatten Till färsen: 1 kkp. stötta skorpor, 3 msk. hackad persilja, 1 hg. hackad njurtalg, 2 ägg, 2 kkp mjölk, salt, hvitpeppar.

Sås: 1/2 msk. smör, 1 1/2 msk. mjöl, fiskspad, buljong, salt, hvitpeppar.

Beredning: Fisken fjällas, öppnas i ryggen, hvarefter ben och inälvor borttagas och fisken tvättas mycket väl samt gnides in med ättika och salt. Till färsen blandas de torra ingredienserna tillsammans, äggen uppvispas med mjölken och tillsätts och färsen arbetas väl samt fylls i koljan, hvilken därefter igensys med blesyröm Koljan bör dock ej fyllas för mycket, emedan färsens sväller. Den lägges ned i en med hälften af smöret smord långpanna och beströs med de stötta skorparna, hvarefter resten af smöret, fördelat i små flockar lägges på fisken.

Den sättes in i god ugnsvärme, och då den är brynt påspädes vatten. Den bör steka omkr. 30-40 min., hvarunder den då och då öfve öses med sin sås. Den lägges upp på serveringsfatet och garneras med persilja. Såsen beredes enligt vanliga regler för såser.

LÄKARERÅD

ENHVAR af Iduns läsarinna öger att å denna afdelning erhålla fria läkarråd Förfrågningar insändas till redaktionen med påskrift: »Till Iduns läkare».

FÖRTVIPLAD, 23 ÅR. 1) Se svar till Okr i n:r 6. 2) Ingrid hvarje kväll salvia af 1 gram chloretum amidohydroxygrynicum, 5 gram flytande paraffin, och 10 gram lanolin. Tvätta hvarje morgon med vanlig borsyrelösning.

BLYGA EVA. 1) Nej, oss veterligt finnes det ej någon. 2) Nej, det är ej smärtsamt; märken uppstå högst sällan. 3) Något smärtsamt, dock ej afsevärdt. Obetydliga märken uppstå, men försvinna snart så godt som fullständigt.

UNDRANDE GAMMAL FRÖKEN. Om möjligt att besvara utan undersökning. Sannolikt är väl, att det står i samband med åderbräcken.

OROLIG 21-ÅRING. Efter all sannolikhet beroende, såsom oftast är fallet, på blodbrist. Jämför svaret till Götha i n:r 14.

ORERFAREN MOR. Nej, om de blott ej tagas för varma (34-35 grad.). D:r —d.

FRÅGOR

ENHVAR af Iduns läsarinna öger att å denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekreten. Äro frågorna af den art, att de rätteligen höra hemma i annonsafdelningen, intagas de dock icke.

N:r 542. Har någon försökt fru Tills Groths astmadekokt och funnit någon lindring däraf? Eller manne någon an-

A. B. FREJA-MAGASINET
Specialaffär för Damartiklar
STOCKHOLM
FÖRSÄLJNINGSLOKALET:
18 HUMLEGÅRDSGATAN 18
29 DROTNINGGATAN 29
KONTOR och LAGER:
18 HUMLEGÅRDSGATAN 18

nan s. k. huskur mot den plågsamma sjukdomen kan rekommenderas?
Lovisa.

N:r 543. Beskrifning önskas å citronglace.
Kajsa Varg.

N:r 544. Finnes någon fabrik som tillverkar fullt arsenikfria brüselmattor? Kan man undersöka arsenikhalten i en divansmatta, utan att klippa sönder den, eller utan att den på annat sätt förstöres?
Greta.

N:r 545. Hvilken potatissort är mest gifvande å grund göttländsk jord, som under sommaren ofta lider af torka?
A. E.—m.

N:r 546. Huru blekes linneväf på kortaste tid, utan att taga skada?
Carin.

N:r 547. Hvar får man köpa frö för flerårig vallmo? Hvarken Tjäder eller Svenson har sådant upptaget i sin katalog.
Blomsternor.

N:r 548. Då nu landsvägarne äro sumpiga, kan ej velocipeden begagnas. Har hört, att det lär finnas landsvägsdresiner och blefve tacksam för några välvilliga upplysningar om dylika. Hvar kunna de fås, och till hvad pris? Gå de jämförelsevis lätt äfven å sumpig väg och uppför backar? Hur stor hastighet kan åvägbringas utan öfveranstängning?
A. E.—m.

N:r 549. Huru uppdragas gloxinior?
Blomsternor.

Julen 1902.

Ett solidt, modernt sidentyg är den skönaste julgåfva! Skrif till sidenexporthuset, **Schweizer & Co** i Luzern (Schweiz) och begär mönster af svart, kulört eller hvitt sidentyg. Ni erhåller det **pr omgående och franko**. De tyger, som utvalts efter mönsterna, sändas tullfritt och franko.

Försäljning direkt till privata.

Nordiska Kompaniets

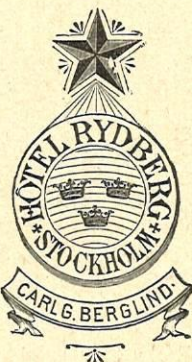
Textilafdelning,

Thyra Grafström

har flyttat till sina nyinredda lokaler

— vid —

Regeringsgatan.

"Fest-
våningen"
"Teater-
souper"
"American
Bar"

rekommenderas.
Taffelmusik & Kaffe-konsert
af
Björn Halldén
alla dagar.

FABRIKS. Stor besparing i hushållet. I alla välförsedda speceri- & delikatessaffärer finnas nu **Winborgs Kräm- & Tårtpulver**, hvaraf erhållas, om det användes enligt beskrifning, de delikataste tårter, kakor, krämsåser m. m., allt utan användande af ägg.
Aktiebolaget TH. WINBORG & Co,
Kongl. Hofleverantör.

För Husmödrar
Bäst, elegantast, modernast
är
Iduns Modetidning.
Prenumerera genast
i närmaste postkontor eller bokhandel för 4:de kvartalet om Ni vill erhålla vårt lands innehållsrikaste modetidning.
Prenumerationspriset är för kvartal å planschupplagan **endast kr. 1.50**, å den andra upplagan **endast 1 krona.**
För Husmödrar

ENDAST HOS John Fröberg, Fin-spong, böra Vy- och illust. Brevkort köpas.
10 st. 35 öre, 20 st. 60 öre, 50 st. kr. 1,10, 100 st. kr. 1,90, 200 st. kr. 3,70, 500 st. kr. 8,50, 1000 st. kr. 16,—; alla sorterade. *Insänd beloppet.*

N:r 550. Gif mig anvisning på några rätter af majsfvingor.
Kajsja Varg.

SVAR

ENHVAR af Iduns läsarinna uppmannas *lyftigt till inbördes nytta i mån af förmåga besvara insända frågor. Svaren insändas till redaktionen, och angives all tid tydligt nummer å den fråga de gälla. Åt de tre af våra läsarinna, som under årets lopp tillfylltgörande besvarat det största antal frågor, komma vi som en uppmaning att vid dess slut utdela tre pris, hvardera bestående af 25 kronor. Förden skull bör en hvar, som insänder svar, alltid underteckna med samma signatur.*

N:r 495. Skrif till Svea Arthur, Norrköping, och uppgif tydlig adress, så sändes er ett bepröfvadt och fullt tillförlitligt medel mot frost.

Tannin är utmärkt för frost och fäs å apotek. Ingnid de af frosten angripna delarna hvarje kväll, tills frosten är borta. Bäst är att ingnida den med renad bomull.

Amelie.

N:r 498. Ja, i närheten af Stockholm vid Stjärnhof finnes en gosskola samt vid Lundsberg, i närheten af Kristinehamn.

Frykdalstös.

N:r 499. Den bör förvaras hängande i kallt rum. Ringarna böra vara lufttomma.

Frykdalstös.

MATHIAS.

FORTS. O. SLUT FR. FÖRKG. N:R.

Nåja, Mathias ville ej komma ofrid åstad — han drog sig tillbaka, och allt blef tillsvidare som förut, men vid nästa uppsägningstid begärde han att få flytta. Den unge husbonden var nu i svår dilemma. Mathias hade nämligen under årens lopp samlat en jämförelsevis stor sparpennning insatt på ränta i säker bankinrättning, inemot tretusen kronor, som han delvis förskaffat sig genom att biträda grannarne med snickring och smide. Anders hade växt upp under föreställning att denna rikedom en gång skulle bli hans, och nu med ett slag såg han, hur lätt den kunde glida honom ur händerna.

Men pengarna måste stanna vid gården — Mathias skulle bindas kvar — dock icke genom giftermål med modern, ty hon var ännu ej för gammal att få bröstarfvingar. Anders var emellertid rätt mannen att lösa knuten på ett för sig själf fullkomligt tillfredsställande sätt, genom att tillförsäkra både gumman och Mathias hustrum och all deras lifsuppehälle till döddagar — mot det att Mathias genom testamente insatte Anders Östermans nyfödde son Jan Erik till sin ende arvinge. »Ni gamla kunna ju bo i lilla stugan, och vi taga den andra för vår del,» hade han sagt. Nåja, de voro ej mer än människor. Testamantet blef skrivet, och Mathias stannade kvar.

Från den dagen tog han emellertid ej emot ett öre af sin lön, men sin tjänst skötte han som förut. Den lilla summa, han behöfde till extra kaffe åt farmorsgumman och tobak åt sig själf, fick han lätt ihop genom att sälja sina laggkär, och Österman fick sköta affärerna, som han ville.

På sätt och vis hade de nog varit lyckliga, sade farmorsgumman, men hon hade ej någonsin kunnat göra sig kvitt känslan af att bära på en medveten synd.

»Ah, denna börd, denna börd!» nästan kvad gumman fram i det hon presadde händerna hårdt mot hvarandra, »hvad den pinat mig. Många gånger tänkte jag bekänna allt för pastorn, inte Törnkvist utan den rätte framme vid kyrkan, men det ville inte Mathias. Han brukade säga, att Anders' och Gretas Gud fick taga ansvaret på sig. Men jag kände nog, att han inte hade någon riktig mening med de orden, och därför blef det heller inte lättare för mig. Och nu får jag leva mina återstående dagar i ensamhet, fast jag har både son och sonson,» tillade gumman efter ett litet uppehåll, och jag kände, hur saknaden skälde under orden.

»Nog blir det väl tomt för farmorsgumman, isynnerhet första tiden, men tänk på alla de år ni fått vara tillsammans och på alla de gånger farmorsgumman varit Mathias till stöd och glädje,» sade jag, mera för att afbryta tystnaden än för jag trodde mina ord skulle kunna vara den stac-

kars gumman till någon tröst. De hade ej heller denna inverkan på hennes sinne, ty hon utbrast med alltmer stigande bitterhet:

»Jaja, visst ha vi hjälpt hvarann, så godt vi ha kunnat, men just det, att jag ej fick visa min oro, då han gaf sig ut på sjön i både storm och mörker ibland eller min glädje, då han välbehållen kom tillbaka och att ständigt låtsas, som vore han bara min gamla dräng, har varit mig så svårt, serfrun. Första åren vågade jag knappt tala till honom, då vi voro med annat folk, för jag var rädd, de skulle förstå, hur det stod till mellan oss.» Härtill kunde jag ej svara något, och några ögonblick sutto vi båda tysta, tills farmorsgumman mera för sig själf yttrade:

»Mätte jag, innan jag går till räkenskap däruppe, riktigt kunna förlåta Anders och hans kvinna, allt hvad de gjort mig gamla stackare.» Sedan försjönk hon åter i tystnad, en tystnad som jag aktade mig att störa, emedan jag visste, att gummans inre sträfvade att åter komma i jämvikt. Jag endast strök hennes rynkiga händer helt sakta och mildt för att hjälpa henne att komma till ro.

Slutligen reste sig farmorsgumman och sade med sin vanliga lugna ton:

»Ja, nu har jag berättat allt, som är att säga. Det har lättat litet. Jag kunde ej säga det åt någon härifrån, förstår frun.»

Hon bad mig ej att bevara sitt förtroende, hon kände väl att jag skulle göra det ändå.

»Kom snart igen, farmor, så skola vi två språkas vid mera,» sade jag, »bara vi två.»

»Tack,» svarade gumman enkelt, och jag tyckte mig se ett fuktigt skimmer i hennes ögon, då hon grep min hand

Vid inköp af flyglar, pianon och orglar
erbjuder undertecknad sitt biträde gratis åt alla dem, som abonnera på **Damernas Musikblad** och **Idun**. Instrumenten afprövas och samvetsgrant utlåtnade lämnas.
Stockholm, Kungsg. 13, i okt. 1902.
ELLEN SANDELS,
utg. af Damernas Musikblad.

och tryckte den. Så smög hon sig försiktigt ut, för att ingen skulle märka, att hon varit inne hos »herrskapet». Det var hög tid, ty fem minuter senare hördes slamret af koppar och fat tillkännagifva, att kaffet var färdigt.

Jag var feg nog att åter gå ut till de öfriga begravningsgästerna. Jag skulle ju vara där för att visa, hur goda vännen vi voro, Östermans och vi. Men mor Gretas kaffe blef mig bittert på tungan. Jag vet, att jag talade och svarade, ehuru min hjärna ej kunde släppa tanken på farmorsgummans berättelse.

Då herr Törnkvist gjorde sig i ordning att börja sitt föredrag gick jag bort och satte mig på en trästube bredvid gårdsgården för att få tänka i ro. Det var mig nästan ofattligt, att denne Anders Österman, som jag nu såg framför mig, kunnat låta grifgheten få sådan makt öfver sig. Gång på gång drogos mina blickar till hans breda, godmodiga ansikte med de litet vatt-niga blå ögonen och den trubbiga näsan, och det blef mig allt mera klart, att han själf ej varit medveten om, att han dömt tvänne människosjälar till mångårig pina, och om man sagt honom

Tandläkare ARVID LING,
Norrmalmstorg 1, 2 tr. Rådfrågningsstid 2—1/2 3. Tel. Brunkeb. 106.

Tandläkare John V. Lindh-Hygrell,
17 Karlavägen 17.
Hörnet af Sturegatan och Karlavägen.
Allm. Tel. 130 57.

Tandläkare Sjöquist
6 Sturegatan 6. Riks 4591. Allm. 5463.
Rådfrågning 2—3.

Tandläk. Elias Widfond
25 Regeringsgatan 25.
Träffas kl. 10—2 och 1/2 5—1/2 6 e. m.
Plomb. och insättning af artificiella tänder.

Doktor J. Arvedsons Kurs
i Sjukgymnastik, Massage och Pedagogisk gymnastik.
medför enligt kongl. maj:ts medgifvande samma kompetens och rättigheter, som en kurs vid Gymnastiska Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran genom Dr J. Arvedson, adr. Strömsborg, Stockholm.

Professor G. Cederschiöld
behandlar med egen massagemetod mag- och tarmsjukdomar, kvinnosjukdomar, kronisk snufva och svalkgatarr m. m.
Engelbrektsg. 5. Träffas hvardagar 2—4.
Allm. Tel. 184 51.

Damhårarbeten.
Peruker, Benor, Flåtor, Lånkar m. m. i tusental. Insänd hårprof så erhållas flera arbeten att välja på. Obs. Vi signera ej postpaket med »Hår». Herr och Fru E. MALMBERG, 58 Klarabergsgat. 58.

E. Wallbergs Toalettbindlar
för fruntimmer. Absolut fria från bakterier. Hälsobevarande. Snyggheidsbefordrande genom sin stora uppsagningsförmåga. Billiga, tvättbara. Rekommenderas af professor Salin, doktor Westermark, doktor Alin m. fl. läkare. Till salu hos Nordiska Kompaniet, Bikupan och Hälsovännens affär.

Köpsjuvelerare K. ANDERSON
Jakobsborg STOCKHOLM

Sårfeber.

Till att motverka svullnad, blodstockning och inflammation vid fall af sår i följd af kross- och brännskador m. m. och därigenom hämma sårfeber, värk och sveda är fil. doktor P. Håkansson's Salubrin ett ständigt anlitadt behandlingsmedel af dem, som använt det enligt bruksanvisningen eller enligt af läkare gifven föreskrift.

Husmödrar!

i Amerikanska Gummi-affären,
Birger Jarls Passage,
finnas en hel del praktiska artiklar för Edra

— Husapotek —
såsom: Varmvattenpåsar, Sköljapparater, Sprutor, Lavemangapparater, Isblåsor, Fingertutor, Bröstpumpar.
Vidare finnas Dinappar, Barntröstar m. m.
Allt af gummi och högsta kvalitet.

Siden-blusar kr. 3: 40
till högre pris — 4 meter! — porto- och tullfritt! Profver omgående; likaså af svart hvitt och kulört »Henneberg-Siden» från 85 öre till kr. 20: 85 pr meter.
G. Henneberg, Siden-fabrikant (k. o. k. hofl.) Zürich

Tillkännagifvande.
Härmed får undertecknad meddela en ärad allmänhet, att jag den 16 november 1902 kommer att såsom innehafvare tillträda
Restaurant Riche
härstädes.
Vördsamt
J. A. PETTERSSON.

Kvinnans Rådgifvare

En kortfattad, oumbärlig handbok i populär hälsovård för FLICKOR, HUSTRUR och MÖDRAR.
Efter de berömda arbetena: Dr BARNE'S »ADVICE TO A WIFE» (17 uppl.) och Dr CARPENTER'S »ADVICE TO A MOTHER» (270:de tusentalet) m. fl. källor bearbetad af O. H. D. med förord af Med. Dr ANTON NYSTRÖM.
Ur förordet:
Ett arbete som i hög grad uppfyller denna fordran, (på populära arbeten på området) är den kände skriftställaren O. H. Dumraths bearbetning af ett par engelska och andra arbeten under titeln **Kvinnans Rådgifvare**, som undertecknad granskat och funnit allt i enom grundad på den nyare vetenskapliga forskningen, skrifvet på ett så populärt språk och innehållande så viktiga upplysningar och råd, att det måste betecknas som ett af de yppersta på ifrågakvarande område. Enhvar läsare får här, utan alla förstudier, att börja med en fullständig inblick i de allmänna vilkoren för hälsans bevarande, och därpå framställas i alla detaljer den kvinnliga organisationens livsvilkor och sjukliga företeelser, släktilifvet, barnets livsvilkor m. m. Öfverallt samma noggrannhet i skildringarna och samma klokt i de lämnade råden. Jag kan därför ej annat än tillönska arbetet den spridning det förtjänar och förutsäga de lyckligaste resultat af dess läsning.
Stockholm i Oktober 1902.
ANTON NYSTRÖM, Med. doktor.
Arbetet, som lämnar fullständiga upplysningar på *alla* till kvinnans hygien hörande områden och är en nätt volym på öfver 200 täta sidor, kostar på grund af den stora upplagan endast kr. 1. 75 och finnes i *hvarje bokhandel*. Kan äfven rekvireras direkt från distributören, **Aktiebolaget Varis Boktryckeri, Stockholm**, mot insändande af beloppet per postanvisning eller i frimärken.

Enda billiga och fullständiga arbete på området!

Stockholms Dagblad
Morgon- och Aftontidning.
Observera Stockholms Dagblads rikhaltiga, lättlästa, illustrerade **Söndagsnummer.**

Det bästa hvetemjålet
MALMÖ BEST PATENT
Malmö Stora Malsqvam

fås — till hushållsbruk — äfven i 5 kg. originalpåsar med bruksanvisning.

Tidaholms Fantasiöbler
rikhalt. urval i fornn. stil. Fullst. rumsmöblemang utföras i alla olika variationer efter order. **Mod. mönster.** Begär prisuppgifter från **Tidaholms Bruks Aktiebolag, Tidaholm** (Försäljningsmag. Beridarebang. 27, Sthlm.)

Örebro Marie-Kex

Utmärkt fin! Till Te och Vin!

(2)

det, hade han helt visst ej förstått det. Men hur skulle jag kunna hjälpa farmorsgumman! Hur skulle jag kunna skaffa henne frid! Jag fick ej tillåta henne att lefva ensam mitt ibland de sina. Det skulle blifva mitt mål att förhindra det, och detta mål måste vara uppnådt, innan sommaren svunnit hän.

Då jag så satt och glädde mig åt mitt beslut och öfverlade, hur jag skulle kunna sätta det i verket, kände jag en liten hand tränga sig fram under min arm.

»Hvad vill du, barnet mitt?»

»Skall inte mamma sjunga med?»

»Jo, visst skall mamma sjunga,» och jag blandade min röst med de ungas, som sjöngo om hopp, om frid och tro.

På aftonen af denna Mathias dag gick solen ner strålände och majestätisk bebådande att äfven följande dag skulle bli klar och ljus. Ack, att den äfven kunnat säga mig, att de frön jag ville så ut i människohjertan skulle bära frukt!

Då jag följande dag steg in till Östermans för att tacka dem, blef jag öfverraskad af den syn, som mötte mig. Anders Österman själf stod midt på golvet med sin arm omslutande fru Törnkviks fylliga skuldror. Hon talade något med

låg öst, och han svarade suckande ömsom »Ja, käre Gud» och »tack, käre Gud». Mor Greta, liten och tunn som hon var, stod vid spisen med ryggen vänd åt de båda andra, men äfven hon suckade. Jag drog mig genast tillbaka för att ej störa dem. Scenen gjorde ett obehagligt intryck på mig, antingen det nu var uttrycket i Östermans ansikte eller mor Gretas suck eller den andra kvinnans lugna uttryck eller kanske endast min egen misstro, som framkallade det, och ögonblickligen runno några ord ut Luthers förklaring till nionde budet mig i minnet: eller under sken af lag och rätt oss det tillägna.

Jag blef glad att träffa farmorsgumman utanför. Hon tycktes, ovanligt nog, vänta att jag skulle tala vid henne, hvarför vi satte oss i min lilla berså och språkade om Mathias.

Ofta sutto vi klär, jag i förtäckta ord förande fridens och försoningens talan, och gumman måste alltid ge mig rätt, då jag därvid återopade Mathias' ord och gärningar. Stundom hände det, att mor Greta tittade ut i dörren; hon undrade väl, hvad »frun» kunde ha att berätta farmorsgumman allt. Farmor hade nog gärna gått sin väg då, om jag ej hindrat henne. I stället ropade jag på mor Greta, hämtade ut varmt kaffe, och medan hon njöt därpå, lät jag henne veta, hvad vi talat om och hur roligt jag tyckte det var att få prata bort en stund med farmorsgumman.

En gång fördes talet på vintern, och jag frågade om gumman då ämnade bo ensam i sin stuga.

»Vi ville, att farmor skulle flytta öfver till oss,» sade mor Greta, »men hon är så envis, hon vill ha det kvar vid det gamla.»

»Jag har ju fått min undantagsstuga, och den skall ni väl inte ta ifrån

Albin Lenhardtssons Stomatol.

Den bästa för tändernas, munnens o. hudens vård.
H. Maj: Konungens Hofleverantör.

»mig,» svarade farmorsgumman litet vresigt, och så blef ej mer ordadt i saken den gången.

Så en dag på eftersommaren bjödo vi Östermans att gästa hos oss. Jag hade alltsedan begrafningsdagen känt det som bure jag på en obetald skuld, hvilken fordringsägaren väntade att få infriad. Jag hade dukat ett pyrdligt middagsbord under det stora äppleträdet, som stod framför våra fönster, och Amanda hade vinnlagt sig om att göra maten riktigt smaklig. Våra gästergjorde också heder åt anrättningarna, och deras belåtenhet tog sig uttryck i en viss öppenhet.

»Herrskapet har väl hört att vi fått ärfva?» frågade Österman, »ja egentligen Jan Erik förstas.»

»Ja, det hade vi nog hört talas om.»

»Åh, då glömmar inbe Jan Erik Mathias under hela sitt lif. Tänk, hvad han fått knoga och spara för att få ihop så mycket pengar!»

»Jaa,» svarade Jan Erik med ett tonfall som förrådde, att han förut ej sett saken ur denna synpunkt.

»Ja, sparsam var han och otrolig till att arbeta och förstå sig på allting,» sade Österman, och mor Greta talade om

all den rara frukten de brukade få af träden, som Mathias planterat och om de präktiga byttor och haljor, som han gjort åt henne, och Jan Erik prisade fiskarbåten — men farmorsgumman satt tyst och bara blinkade. Jag nickade åt henne sägande, att farmor nog berättat mig mycket om Mathias, men att jag aldrig kunde få höra nog och att jag funnit honom vara en bland de bästa och fridsammaste människor, jag någonsin lärt känna.

Några dagar senare då farmor och jag åter voro på tu man hand sökte jag förgäfvos öfvertala henne att flytta öfver till Östermans. Jag drog fram alla skäl jag kunde finna på, men utan verkan. Plötsligt räckte jag henne mina händer öfver bordet och utbrast:

»Förlåt dem det, ty de veta icke hvad de göra!» Gumman såg forskande på mig, och det såg ut, som om hon ej förstod mig, hvarför jag utpreparde min begäran men i förfluten tid:

»Förlåt dem det, ty de visste icke hvad de gjorde!» Men farmor hade förstått mig blott allt för väl och gick ifrån mig utan att svara ett ord.

Hade jag varit för snar?

Länge satt jag i förväntan att farmorsgumman skulle komma tillbaka, men då oron blef mig för stark, gick jag beslutsamt ned för backen och öppnade sakta dörren till Mathias lilla rum, där jag ej satt min fot alltsedan den dag, då Mathias flyttade därifrån. Allt var sig likt där inne, och på stolen bredvid sängen satt farmor med röda ögon. Jag förstod, att jag hade vunnit och att jag nu kunde vara lugn för hennes återstående dagar.

»Tack, farmor!» sade jag endast och räckte henne mina händer, som hon med någon förlägenhet slöt i sina.

»Ja, nu slipper han elda två stu-

Glas- och Porslinsserverier samt Husgerådsartiklar
i största urval.
Billiga bestämda priser.
Aktiebolaget **Brising & Fagerström,**
24 Regeringsgatan 24
STOCKHOLM.

gor i vinter,» sade hon, och skyntes af ett leende lyste upp hennes anletsdrag.

»Tack!» sade jag ännu en gång. Jag var så glad, att jag tror jag skulle dansat uppför backen, om icke civilisationen lagt hämsko på mina lemmar.

Några veckor efter detta flyttade vi åter till Stockholm, som med sitt jäktande lif undanträngde sommarens intryck. Men då julen var öfver och solen sände värmande strålar till jorden, väcktes minnena till lif, och vi rådslago om, hvar vi skulle slå ned våra bopålar för kommande sommar, i skärgården eller inåt landet.

Då kom där från Österman ett bref som lydte:

»Ärade herrskapet!

Sedan vi nu byggt om stugan och inredt den med alla nutidens bekvämligheter, vilja vi först och främst fråga våra goda vänner från i somras, om herrskapet vill bo hos oss i år också. Gamla farmor gick bort fridfullt och stilla i slutet af november och bad särskildt hälsa frun.

Tecknar högaktningsfullt
Anders Österman.

Köp billigt och bra!
STRAMALJ och BOJ till PORTIERER och HANDARBETEN.
Största färgsortering, låga priser.
KLÄDEN etc. till PROMENAD-DRÄKTER.
Profver på begäran.
GEORG SWÄRD,
Norrköping.
Platsagenter antagas.

Nytt till Julklappar!
Konstnärliga mönster med svenska blomstermotiv afsedda till portierere, kuddar, brick-, serverings-, lys- och borddukar etc. erhållas billigt om mått och färger upp gifvas.
Skolan, Kommandörsgat. 25.
Stockholm.

Småttingarnas arbeten
(Det lilla är det storas begynnelse). Ny illustrerad priskurant utkommen. Många lätta, praktiska, billiga små arbeten, däribland Småttingarnas Syarbeten, Småttingarnas Skansenserie, utgifna af Tant Anna och Tant Signe. Passande jularbeten. Eftersänd priskurant.
Kindergarten, Kommandörsgatan 25, Stockholm.

Praktiska gångmattor.
Vid Krontorps gård, adr. Värmlands Björneborg, försäljas till 65 öre pr meter vackra, hållbara gångmattor, förfärdigade af starkaste cellulosafiber. Sändas mot efterkräft. Försök några meter på prof.

Ylleklädningar
i afpassade bitar å 6 mtr, extra fin Engelsk Cheviot, svart, mörkblå och rödbrun, som kostar 12 kr., bortslumpas af en händelse till kr. 7:75 pr styck.

Hörnboden,
6 Observatoriegatan 6,
STOCKHOLM.

Läs och märk!
Af alla ekmöbler fås de bästa från Ekmöbelfabriken i Nyköping. Begär priskurant.

Guldmedalj i Gefle 1901
för
utmärkt grafisk konst
(illustrationstryck, litografi och kemigrafiska reproduktioner)
tillerkändes
IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI

Prenumerera å Barngarderoben

PROF -VER
å modernaste Siden och Klädningstyper
försändas franco från
Wettergrens Manufakturaffär
Göteborg

KNEIPP BÄDEN —
(Bora, Norrköping)
Kurort. Vattenbehandling, m. m. Öppen äret om.

Gösta Berlings Saga i bilder.
En serie fint utförda vykort från Värmlands vackraste trakt upptagande de platser Gösta Berlings saga nämner samt deras verkliga och fingerade namn. Serien 25 kort i elegant omslag, franko mot 2 kr. i postanvisning eller mot postföskott.
MYHRMAN & BERNER, Rottneros.

LINNE!
Handväfda handdukar, servietter, dukar, duktyg och linnelärter säljas billigast af **Linneväveriet, Borås.**
Prof på begäran.

1000 sorterade fantasi- & vybrefkort fr. 15 kr., 100 sort. å 1,75, 2, 2,50, 3, 5 kr. och högre. **F. Gustavson, Norra Hamngatan 28, Göteborg**

Fru Sophie
Andersen, har ombuds att på sin genomresa till Köpenhamn förnya sin kurs i Stockholm och gifver 2 kurser den 24, 25 och 27-28 nov. Biljetter fås i färghandeln, Humlegårdsgat. 17. Sista kurs i Gefle 17, 18 nov. Se annonsen i nr 39 af Idun.

Arade fruar!
Helfet ost, sex månader gammal, sändes mot efterkräft. Kr. 1,40 pr kg. Verkligt god vara. Vigt: 3 till 8 kg. Adress Kyrköngens Mejeri, Elgarås.

INTET-GOLFDRAG eller SKUROS mera om man använder FORSHAGA LINOLEUM MATTOR

ELEGANTA VISITKORT
å
IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI
17 Bryggaregatan 17
STOCKHOLM.

Husqvarna Köttqvarn
bör finnas i hvarje hem.
Försäljes af alla välsorterade järnhandlare.

Till familj
uthyres nu genast på kortare tid, en möblerad våning, 3 å 5 rum, kök och servis, Artillerigatan 48 a 3 tr. Svar till 6 veckor under adr. S. Gumælii Annonsbyrå. Stålm, eller Tel. Öst. 4176.

Banyuls Trilles.
Ett aptitgivande, magstärkande vin, afsedt för konvalescenter och svaga personer i allmänhet. Rekommenderadt af många hrr läkare.
Pris pr butelj kr. 3,50 hos
HÖGSTEDT & Co,
Stockholm, 32 Regeringsgatan.

Lektyr.
Ett antal äldre årgångar realiseras till betydligt nedsatta priser och erbjudas för dem som förut ej äga desamma, en billig, om växlände och lärorik lektyr. Mot insändande af nedannämnda belopp till **Expeditonen af Idun, Stockholm**, erhålles inom Sverige portofritt:
Idun 1892 ..... 2: 25
Idun 1893 (nr 1 felas) 2: 25
Idun 1895 (julnumret oberäknadt) 2: 50
Idun 1896 (d:o d:o) 2: 50
Idun 1897 (d:o d:o) ..... 3: —
Idun 1899 (nr 92 och julnumret slut) 3: —
Idun 1901 (med julnumret) 4: 50
Iduns julnummer 1894 ..... 0: 20
Iduns julnummer 1898 ..... 0: 50
Barngarderoben 1901 (12 nr) 1: 75
Kamraten 1894 (nr 19 felas) 1: 25
Kamraten 1897 (» 18 ») 1: 25
Kamraten 1901 ..... 2: —
Exp. af Idun.

Glöggpanna
komponerad af artiss Hj. Norrström, utfö koppar och messing. En praktiska — försedd spritlampa och sockgaller. Ståttlig pres Hos de flesta järnhandlare.
Sändes äfven väl emballerad, ofran rad, mot efterkräft eller mot insändande 25 kronor till fabrikanterna
HEDLUND & Co., Eskilstuna

Medicine doktor Henrik Berg

yttrar om de svenska preparaten Dynamol och Stefanos i sin nya förtärliga bok »Om Barnavård» följande:
»Analysen af preparaterna och deras blandningar visa på att här åtminstone teoretiskt problemet att eftergöra kvinnomjolk fått en lycklig lösning. I praktiken tyckas äfven Dynamol och Stefanos stå sig alldeles förtärligt och segerrikt upptaga kampen med det utländska preparatet Mellins Food.»
Dynamol och Stefanos till salu å de flesta apotek samt i hvarje verkligt väl sorterad specierhandel.

Vi svarade med omgående, att vi voro beslutna att ej den sommaren slå oss ned i skärgården men tackade för det vänliga erbjudandet.

Nej, jag kunde icke bo i en stuga, uppbyggd för gamle Mathias sparpenning, isynnerhet nu, då jag ej kunde vara till glädje för farmorsgumman. Hon hade ju gått till den eviga fridens rike, till Mathias.

Frid öfver hans minne!

ELBE.

Prenumerera på Iduns Modetidning

TIDSFÖRDRIF

LOGOGRYF.

Som prydnad finnas vi hos många bildad kvinna, Hos indianskan kan man oss ju också finna, Ibland vi med dagdroppens tårglans glindra, Och stundom med rubinens strålgans tindra. Af en, som uppå fyra fötter går,

En, utaf vår fason ju bäras får, Men då helt visst den får till näsan flytta, Ej just till prydnad, men dess mer till nytta. Nu typer åtta har jag er att gifva, Ej mycket, som ni ser, kom därpå blifva.
Hvad utaf kärleken symbol ju är. Färg, som hvar planta uppå marken bär. Hvad, som just icke alltid framgång har. Hvad mamma sade till sin flicka, rar, Då söta tant kom artigt på besök. Hvad, som ju finns i spiseln i hvarst kök. Ett tilltalsord, som här ej burkap fått. Hvart gick väl han, som hade ute gått? En konung ibland fågelsläktets skara. Hvad uti världens tycke viktigt är. Personnamn, som rätt många kvinna bär. Hvad uppå ironi plär tecken vara. Och härmed slut och punkt för denna gång. Ty enkel visa är ju sällan lång.

ELINE.

CHARAD.

Uti mitt första kan du visdom finna, Men äfven mycken dårskap, det är visst. Mitt andra bäras kan af man och kvinna, Dock mest af dem, som lida nöd och brist. I hvarje tidning finner du mitt hela. Nu har du gissat rätt, det kan ej fela.

ELINE.

ARITMOREM.

5, 6, 8, 4, 9, 10 = element; 5, 3, 6, 7 = förolyckadt skepp; 7, 3, 2, 10, 6 = mynt; 7, 6, 1, 4, 9, 10 = titel; 8, 6, 7, 4 = fin egenskap; 7, 2, 3, 1, 9, 10 = är en fågel; 7, 6, 10, 2, 4 = farkost; 1, 6, 3, 7 = plantering; 9, 5, 6 = kvinnonamn; 6, 7, 8, 9, 3 = del af fartyg; 7, 5, 6, 3, 4 = tidsbestämning; 4, 2, 3, 1 = jordegendom; 5, 6, 7, 9, 10 = hvad slumraren ej är; 10, 6, 4, 8 = någonting mörklagd; 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 = en man, på hvilkens vaksamhet man bör kunna lita

XENIA.

IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI LITOGRAFISKA ANSTALT

rekommanderar sin CHROMOPLANSCHER o AKVARELLTRYCK o o o SKYLtar, PORTRÄTT o o KARTOR och VETENSKAPLIGA ARBETEN o o o BREFKORT I FÄRGTRYCK samt alla slags VÄRDEPAPER och AFFÄRSTRYCK o

FÖRSTKLASSIGT

NAMNGÅTA.

Signe, Herbert, Olof, Catarina, Karl, Johan, Oskar, Nils, Mimmi. Ur hvart och ett af ofvanstående namn tages en bokstav, och af dessa bildas namnet på en svensk stad.

VALDEMAR.

KONSONANTFÖRÄNDRINGSGÅTA.

Med k. Och skräddaren han träcklar, Och skräddaren han syr; Af vart med k, så får han mången göra. Fast det hans tid förspiller Han mödan icke skyr; Han eljest skulle mera tyg förstöra.

Med p.

En liten dunig fågel, Som hoppar hit och dit Att skaffa sig för bordet några rätter. Men stora mänskobarnet Ej älskar hans visit, Och på besöket föga värde sätter.

Med l.

I skolan man det straffar. I hemmet likaså,

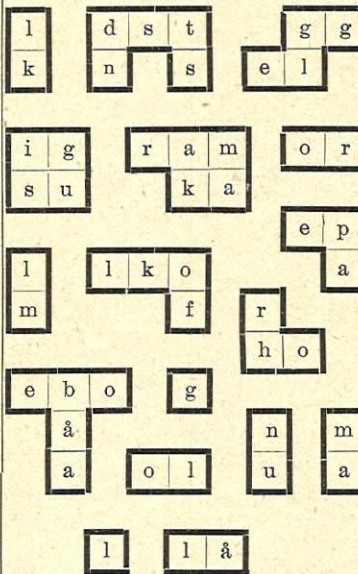
Ty stora obehag det med sig förer; Och den som dylikt idkar Han borde dock förstå, Att sådant ordningen i huset störer.

Med v.

Den snurrar, snurrar, surrar, Så hurtig, lätt och flink, Och mycket skönt den fram för blicken trolrar. Ibland det blir ett stoltsben, Ibland en leksakshink, Ibland små söta, söta runda bollar.

HJALTE.

MOSAIK.

Vidstående 17 smådelar skola sammanfogas till en liksidig kvadrat med sju rader i bredd och lika många i höjd. De ord som därigenom uppstå blifva följande: 1) Satirisk dikt, 2) ett slags dans, 3) fördärlig dryck, 4) grefskap i England, 5) fågelnäste, 6) nyttjades förr, när man ville

FYRTORNETS KONSERVER. GULDMEDALJ I GEFLE 1901. GRÖNSAKER: Sockerärtidkor, Spenat, Ärtor, Haricots verts m.m. FISKKONSERVER: Fiskbullar, Inkött makrill, Inkött ål, Fiskpudding m.m. KÖTTKONSERVER: VILLEBRÅD, FÅGEL & SOPPOR. REKOMMENDERAS! Fullständig prisurant hos Hrr Delikatesshandlande i Stockholm, Göteborg & landsorten.

tända eld, 7) sådan är sköldpaddan i sina rörelser. Begynnelse- och slutbokstäfverna bilda tvänne mansnamn.

HELENA.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 45.

CHARADEN: Tal-ja. ARITMOGRYFEN: Folkets kärlek min belöning: 1) f, 2) Adolf, 3) lilja, 4) höken, 5) Lysekil, 6) ett, 7) Leksand, 8) Söderköping, 9) Nederländerna, 10) Amerika, 11) Finland, 12) Greta, 13) Turkiet, 14) Gudmund, 15) i, 16) Skansen, 17) Hamburg, 18) Amsterdam, 19) Gotland, 20) Frövi, 21) Katrineholm, 22) Simbrishamn, 23) and, 24) g. BORTPLOCKNINGSGÅTAN: Bårder, ärder, däre, Åre, rå, å. STAFVELSEGÅTAN: Qvarnström-Engelbrekt: qvåkare, Vatikanen, Augsburg, Robespierre, Neapel, Sanherib, Theodor, Roskilde, ödmjuk, Maria Stuart.

BREFLÅDA

EXPEDITIONENS BREFLÅDA: »1903», Eskilstuna. 6.80 för 2 ggr. »Lärarinna.» 3 kr. pr gång.

Sundsvalls Enskilda Bank 22 Fredsgatan 22. Sparkasseränta 4 proc.

Holmqvists Handelsinstitut GÖTEBORG, är afgjordt Västra Sveriges största, fullständigaste och mest renomméerade handelsläroverk. 18:de arbetsåret.

I kr. 35 öre kostar hvarje häfte af »Moster Emmas väf-bok». 1 häftet mattor, 2 häftet gardiner, promenad- och bruddräkter. Utgifvarinnans adress Kuddby.

LEDIGA PLATSER.

För lärarinnor samt för hushållskun. bildade flickor finnas goda platser att söka. Nya Inackorderingsbyrån, Brunkebergsgat. B. Sthlm. Etab. 1887.

Barnfröken.

Ung, frisk, anspråkslös och med glad lyne, som vill åtaga sig skötseln af tvänne gossar om 4 och 2 år i familj (i Stockholm) där hon skall anses som medlem, torde upp gifva lönepretentioner och insända fotografi i svar till »Endast barnskötsel», Iduns exp.

Småskollärarinna,

som genomgått elementarläroverk, får plats på landet den 15 januari 1903, att undervisa 2 barn på 8 och 9 år i samma kurs. Fru E. Fähræus, Viks gård, Vadsbro.

Första nästkommande januari blifver plats ledig i Hjulsjö för en Sjuksköterska.

Den sökande skall vara fullt hemmastadd i allt hvad till en sådan befattning hör och hafva genomgått här för erforderliga kurser. Lön 500 kr. per år jämte fri bostad och vedbränd. Ansökningar och betyg insändas före 15 instundande december till Kom-munalnämndens ordförande, adress Hjulsjö.

I treflig prästgård får i hushållsgöromål och väfnad kunnig, bildad flicka, god plats på nyåret. Norra Inack-Byrån, Mästersamuelsgatan 62, Sthlm.

Ensamjüngfru, verkligt snäll och villig och kunnig i allt som hör till ett hems skötande — bättre flicka har företräde, då hon behandlas som medlem, önskas till familj i landsortestad nu genast. Vidare i bref märkt »Snäll och villig», Bergslags-Posten, Lindesberg.

Sjuksköterska.

Epidemisjuksköterskeplatsen i Visnums distrikt (Värmland) är ledig den 1 januari 1903. Lön: 500 kr. pr år, jämte hyresbidrag eller fri bostad samt 25 öre för hvarje tjänstgöringsdag. Ansökningshandlingar, ställda till sjuksköterskenämnden, böra före den 1 december detta år insändas till under-tecknad, som meddelar vidare upplysningar.

Herman Nilson, t. f. provinsialläkare. adr.: Värmlands Säby.

Lediga Sjuksköterskeplatser.

Sedan Kronobergs läns landsting beslutat inom länet anställa fyra sjuksköterskor med stationer i Vexjö, Ljungby, Tingsryd och Lenhofsda, kungöras härmed dessa platser för ansökan lediga. Förmånerna äro: årlig lön: 450 kronor samt vid tjänstgöring i epidemisjukvård: 50 öre i tjänstgöringspenningar och 1 krona i kostpenningar om dagen samt fria resor. Vid annan tjänstgöring: utom allting fritt, särskild ersättning. Villkoren för att kunna antagas äro: god frejd, god hälsa, tillräckliga kroppskrafter, godkända vitisorid om genomgången sjuksköterskekurs vid läns-lasarett eller annan därmed jämförlig sjuk-vårdsanstalt samt minst en månads tjänst-göring vid epidemisjukhus. Platserna skola tillträdas den 1 januari 1903. Ansökningar åtföljda af intyg om uppfyllda kompetensvillkor samt tjänstgö-ringsbetyg insändas före den 1 nästkom-mande december till Förste provinsialläka-ren G. Sjödahll, Vexjö, som äfven medde-lar närmare upplysningar.

Barnfröken.

kunnig och villig att med husmodern deltaga i alla husliga sysslor samt i barnens vård, erhåller genast plats i familj. Prima referenser erfordras. Svar till »Tjänstemans», Kungsgård.

Epidemisjukskötersketjänsten

i Silbodals distrikt är till ansökan ledig. Sköterska antages för 3 år från den 1 jan. 1903. Sökande bör hafva fyllt 22 år, vara frisk samt hafva tjänstgjort minst 6 månader å större sjukhus och minst 1 månad å större epidemisjukhus. Lön 500 kr. för år; vid tjänstgöring fri kost, fria resor och 25 öre i dagaföning. Ansökningshandlingar torde snarast insändas till provinsialläka-ren A. Hyllengren. Arjeng.

PLATSSÖKANDE.

Undervisningsv. lärarinna önskar plats att läsa med mindre barn, äfven gossar till 1 och 2 kl. Kunnig i ljudm., språk och musik. Utm. betyg. Svar till »K. G.», Iduns exp.

Ung, bättre flicka, önskar plats i familj eller affär i landsorten. Har innehaft dylikt plats förut. Svar märkt »20 år 1902», Iduns exp.

Ordentlig, sparsam, bildad flicka söker plats. Kunnig i matlagning, bakning, sömmand, handarbeten m. m. Svar till »Idog», Iduns exp., f. v. b.

Plats önskas af enkel, bildad flicka, kun. i matlag., bak. söm, duglig, arbetsam, pliktrogen. Svar »Frisk, Glad», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm.

Ung flicka önskar som resällskap och biträdande vid tillfällen, medfölja någon familj eller äldre dam till utlandet. Svar till »S. S. 22 år», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm.

Bildad, musikalisk, medelålders änkefru, godlynt och glad, samt praktisk och med utprägladt sinne för ett hems trefnad söker verksamhet som husföreståndarinna i aktningvärdt bildadt hem, helst där barn finnas, hvilka äro i saknad af moderlig vård. Ekonomiskt välsluterad, fästes intet afeesende å lön. Svar till »Värdinna 29», Filialpostkontoret, Gettebergsgängen, Göteborg p. r.

Genom »Gammal Mors» epistel i Idun frågar en bättre 29-årig flicka, om någon aktad familj vill antaga henne som hushållsbiträde för obestämd tid? Svar till »C. 29 år», Iduns exp.

Musikalisk, bildad flicka, önskar plats i god familj, helst i Stockholm, för att undervisa i musik, vara behjälplig vid läxläsning och deltaga i handarbeten. Svar till »Marit», Stockh.-Tidn. kont. 14 L:a Nygatan, Sthlm, f. v. b.

Ung flicka önskar plats som sällskap och hjälp i hushållet. Villig biträda med skrifning. Har genomgått 8-klassigt läroverk och hushållsskola. Svar till »20 år», Iduns exp.

Ung, 20-årig flicka, som genomgått 8-klassigt läroverk, önskar plats att läsa med mindre barn. Svar till »Läxläsning», Iduns exp.

En ung, bildad flicka, önskar plats som sällskap och hjälp åt äldre dam, eller läsa med mindre barn. Svar till »Plats», Iduns exp.

Huslig och prakt. bättre flicka, med fler-årig vana i hushåll, önskar plats. Kunnig i enkl. matl., bakn., linnesömn., och handarb. Goda rek. Svar till »Familjemedlem», Norrköping p. r.

En 30-årig bättre flicka, söker plats uti familj, helst på landet, att gå frun tillhanda. Ar kunnig uti sömmand och finare handarbete samt alla husliga sysslor. Svar till »Pålitlig», Iduns exp.

En ung änka (efter tjänsteman) af finare familj, som är kunnig i allt som hör till ett stadshems skötande, har i 10 år förestått eget hushåll, söker plats som värdinna hos äldre herre eller som sällskap åt äldre dam. Svar torde godhetsfullt sändas under adress »Maja», Borgholm p. r.

Ung dam, som med högsta betyg utgått från Lundinska kursen, Handarb. Väner och Giöbels, söker plats i skola som lärarinna. Svar till »Värterminen 1903», Iduns exp.

En bättre, anspråkslös flicka, som genomgått hushållsskola med goda betyg, önskar hushållerskeplats nu eller på nyåret hos aktad änkan eller ungherre. Små pretentioner. Svar till »26 år», Iduns exp.

Ung bildad flicka, som genomgått elementarläroverk och handelsinstitut, önskar plats i familj, för att biträda med undervisning i vanliga skolämnen, skrif- och hushållsgöromål. På lön fästes mindre afeesende. Svar till »Sjukvagnmast», Huddinge.

Lärarinna önskar under vinterferierna (omkr. 2 månader) mot fritt virev plats i fam., att delt. i husl. sysslor och handarb., eller och undervisa minderåriga. Svar till »1903», Motala.

Ung engelska, van lärarinna, söker plats i familj eller skola. Svar till »Engelska», Gumælii Annonsbyrå, Malmö.

Bildad, musikalisk och huslig flicka af god familj önskar plats. Svar emotes snarast till »Elisabeth», Söderhamn.

En bättre, ung, frisk och gladlynt flicka, söker plats i aktad familj, att gå frun tillhanda, eller som hjälp och sällskap. Ar kunnig i linnesöm, handarbeten, strykning och andra husliga göromål. Någon lön önskas. Svar till Fru Elin Areskog, Kalmar.

Ung, glad, musik. flicka, kunnig och road af alla husliga göromål, önskar plats. Vid lön fästes mindre afeesende. Svar till »Anspråkslös», Iduns exp.

I god familj på landet i Södermanland, I kunna unga flickor erhålla inackordering med eller utan önskan att deltaga i och lära husliga göromål. Adress Wreta gård, Ålberga.

Å större egend. i Södermanland, natur-skönt belägg, vid saltsjön, hos aktad fam-ij, där ungdom finnes, kunna unga flickor som önska lära husl. erh. god inack. från d. 15 jan. Pris 60 kr. pr mån. Prima ref. Svar till »Godt hem», Jerna.

Carlsviks Hotell, Rättvik, mottager helinackorderingar alla tider på året. Pris kr. 3,75 pr dygn.

För en ung flicka, som skall genomgå Fr. Cronius Hushållssk., önskas på nyåret inackordering i en treflig, bildad familj. Svar emotes af »L.», 23 Järnvägs-gatan, Örebro.

Inackordering, herre eller dam, mottag- ges i stilla, allvarligt hem på landet. Goda referenser gifvas och önskas. Svar till »184», Eskilstuna.

I bildadt, stilla hem i högländt, frisk ett par unga flickor som inackordering nu genast eller på nyåret. Tillfälle att deltaga i hushållet samt till lektioner i målning. Närmare genom »A. A.», Aneby p. r.

PARIS. Pension dans fam. franc. Réfé-rences suédoises. Mme Barré, 70 rue d'Assas, quartier Luxembourg.

Inackordering i Strängnäs kan erhållas på längre eller kortare tid i ett komfortabelt hem, till ett pris af 65 kr. pr månad (egot rum). Ett godt bord, hvila och lugn. Platsen, som ju är berömd för sin naturskönhet, är också synnerligen lämplig som rekreationsort. Adress: Fru Sophie Wikström, Strängnäs.

Närvsjuka.

För ett fruntimmer, som kan vårdas i privat hem, finnes tillfälle till god inackordering. Mångårig vana. Bästa referenser. Närmare meddelar Hedvig Winberg, Vadstena.

Pellerin's Margarin
är bäst!

Svarta Sidentyger

direkt från fabriken franko och tullfritt till hemmet.
Rekvirera profver.

från 50 öre pr meter, äfvenså siden af alla slag, i hvitt och kulört, till brud-, sällskaps- & promenadoletter i största urval försändes från Zürichs äldsta sidenhus.

E. Spinner & C:ie, Zürich

(förr J. Zürrer's sidentabrik, grundl. 1825).

OBS.!

Bland alla munvatten på hygieniska utställningen i Paris 1902 var **VADMECUM** det enda, som erhöill högsta pris, *Guldmedalj*, i sin egenskap af antiseptiskt munvatten.

"Monténs Anodin".

Smärtstillande antisepticum; användes med fördel vid reumatiska åkommor, neuralgie, hufvudvärk, migrän, tandvärk, snufva m. m.

Säljes å apotek i tuber à 1 krona.

LARS MONTÉN, Stockholm.

Sparkasseräkning

4 proc. ränta.

Nordiska Kreditbanken

1 Drottninggatan 1

Mynttorget 4 Drottninggatan 102
Hornsgatan 52.

Hotel Fenix

Restaurant & Café

Stockholms elegantaste och mest hemtrefliga festvåning samt enskilda salonger för mindre sällskap och sammanträden

rekommenderas.

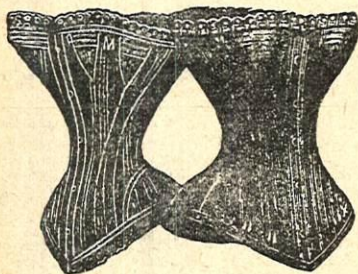
Beställningar å

Bröllop, Baler och Middagar

emottagas. Allm. tel. 16780, Riks 6622.

Vördsammast.

Aug. Åhlfeldt.

Snörllifvet La Gracieuse.

Detta så mycket ömtlyckta och för äldre, korpulenta personer rekommenderade snörllif, som förut endast har funnits hos Henric Labatt, finnes nu i stort lager hos undertecknad. Snörllifvet tillsändes, om lifvidden uppgifves.

Freja-Magasinet

29 Drottninggatan 29,
STOCKHOLM.

Capsuloids
Capsuloids
Capsuloids

den angenämaste form af hastigt blodbildande järnmedicin (omsorgsfullt preparerade af friskt oxblod) och i förhållande till resultatet också den allra billigaste formen.
Till Capsuloid Company. Den 2 maj 1902.
För omkring ett år sedan var jag mycket blek, kände mig alltid trött och led rätt mycket af hufvudvärk, då jag var stadd i hastigt tillväxt. Jag tog då in 5 askar Capsuloids och är nu rödblommig och befinner mig i alla afseenden utmärkt väl.

Astrid Olsen,

41, St. Kongensgade, Köpenhamn

Capsuloids erhållas å alla apotek å kr. 2,50 pr ask. Enda fabrik Capsuloid Company, 31 Snow Hill, London.

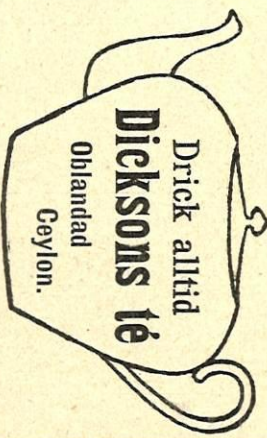

För broderi
uppritade
Hvita Dukar
och
Kul. Filtarbeten
i stort urval.
Brodergarn o. Brodersilke
i stort färg-
sortiment.

Ledolintvål
Neutral fri från kemiska retnedel.
Förordnad af hrr läkare.
Ledolintvål tillhandahålls i parfym-,
spekeri- och färgaffärer.
TEKNI. FABR. "LEDOLIN",
STOCKHOLM.

Blandhvit och mjuk hy
erhålls genom att använda

Agra Mejeri-
Margarin
är
finaste märket.

Undervisning i llnesömnad
meddelas. Hvarje kurs (pris 20 kr.) omfattar 1 mån. 2 tim. dagl., 2 mån. hvarannan dag eller 1/2 mån. 4 tim. dagl. Halfkurs pris 12 kr.
KARIN EGNÉR,
Styrmansgatan 21, 2 tr. Rikstel. 3580.

Alln. telefon:
8 68, 47 35,
47 36.

Rikstelefon:
1 79.
66 10.

Olaus Olssons Kolimport- Aktiebolag

etableradt i Stockholm 1880.

1:a Anthracit.

Hushållskol. Cokes. Briketter.

STOMATOLTANDBORSTEN

är böjd efter
käkbågen.

Borsta tänderna i
deras längdriktning.

Stomatoltandborsten.

En vanlig tandborste.

Afstånden mellan de längre borsten äro afpassade efter tändernas bredd, hvarför Stomatoltandborsten också äger förmåga att intränga mellan och rengöra tändernas beröringsytor, hvilka som bekant lättast angripas af tandröta.
Som skaffet är af celluloid tål detsamma ej hett vatten.

Grand Hôtel

rekommenderar till den ärade allmänheten sitt nya **Café, Bar, Buffet** och **Biljard**. Taffelmusik hvarje dag i matsalen från kl. 5-7,30 i Indiska Caféet från kl. 8-11.

Under höst- och vintersäsongen äro priserna på de rum, som icke ligga åt strömmen, reducerade.

STOCKHOLMS INTECKNINGS-GARANTI-AKTIEBOLAGS BRAND- och DYRKFRIA FÖRVARINGSHVALF

(öppna alla söckendagar kl. 1/2 10-4)

innehållande ca 1,650 st. skåpfack. Arlig hyra för fack, beroende af storleken, ifrån 15 kronor. Testamenten, gåfvobref och dylika handlingar emottagas till förvaring; äfvenledes emottagas värdepapper i öppet förvar.

LIEBIG'S KÖTT-EXTRAKT

Endast äkta

när hvarje burk bär namnteckning

Drygast, därför billigast.

Liebig

i blått tryck.

En gros endast hos bolagets korrespondenter för Sverige

A.-B. OTTO DAHLSTRÖM & Co., Stockholm.

JOH. LUNDSTRÖM & Co.

Stenkol, Cokes

Varumärke.

Anthracit

Varumärke.

Carré-Briketter.

Kontor:

Rikst.
4 27
22 20
20 12

22 Skeppsbron 22
5 Strandvägen 5
1 Parmmätaregatan 1

A. Tel.
22 88
60 19
61 98

Bankaktiebolaget
Stockholm—Öfre Norrland,
6 Drottninggatan 6.
Hushållräkning 4 %.
Kassafack till 15, 20, 25 kronor.

Göteborgs
Enskilda Bank
Brunkebergstorg 12.
Sparkasseränta 4 proc.

Pallas Hotell

37 Klarabergsgatan 37
Rikstel. 44 83. Allm. Tel. 60 41.

Rekommenderar 80 väl möblerade rum, elektrisk belysning och nutidens alla bekvämligheter. Betjening möter vid alla tåg.
Knut Fagerström.

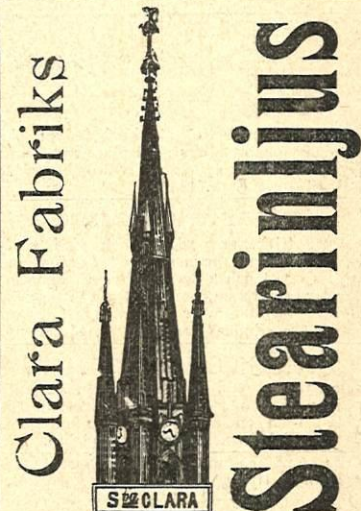
Crème de Cholepalmine,
utmärkt antiseptiskt hudmedel mot köd,
säljes i tuber à 30 och 75 öre
hos Herrar Speceri-, Färg- och Parfymhandlande
m. f. samt å Apoteket.

**Husqvarna
Hushållsvåg**
(med regleringsskruf)
bör finnas i hvarje
hem.
Försäljes af alla
välsorterade järn-
handlare.

Är Ni liten?

Begagna osynliga "Skoelevatorn", som höjer 1 till 2 tum och utrotar liktornar. Behagliga i alla skodon. Tusentals sålda. 1 tum 1 kr., 2 tum 2 kr. pr par. Exp. endast från Linköpings Korkfabrik.

Profva
"Elefantens jästmjöl"
Enastående fabrikat.
Ensamförsäljare
A.-B. G. Marén & Co, Sthlm.